

Euroopa
Komisjon

PANORAMA

SUVI 2016 / Nr 57

Pomorze valib nutika tee

EUROOPA
PIIRKONDADE JA
LINNADE NÄDAL

INVESTEERINGUD
SAAREPIIRKONDA-
DESSE

UUT HOOGU PÕL-
LUMAJANDUSELE
KÕRGUSTIKEL

Regionaal- ja
linnapiolitika

panorama

JUHTKIRI	3	PILDILE TABATUD	24
EUROOPA PIIRKONDADE JA LINNADE NÄDAL 2016.....	4	LAPIMAA ARKTIILINE NUTIKUS	26
EWRC UNIVERSITY	6	ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKA TOETUS SAARTELE.....	27
WALTER DEFFAA INTERVJUU	8	POMORZE: LINNADE ARUKAS TAASELUSTAMINE.....	28
SIIM KALLAS LIHTSUSTAMISE TEEMAL	14	PSOTSIAALNE MAJANDUS KREEKAS	36
LÜHIUUDISED	17	NOORTE KAASAMINE PROJEKTI BAYINTRAP	38
PROGRAMM INTERACT	18	PROJEKTID: ÜHENDKUNINGRIIK, AUSTRIA, UNGARI, PRANTSUSMAA JA HISPAANIA.....	40
KAARDID: ÕHUKVALITEET JA SURMAGA LÖPPENUD LIIKLUSÕNNETUSED.....	20	ÜRITUSTE KAVA.....	44
EUSAIR: MAKROPIIRKONDLIK STRATEEGIA.....	22		

06

08

24

36

Selle ajakirja inglise-, prantsuse-, saksa-, bulgaaria-, kreeka-, hispaania-, itaalia-, poola- ja rumeeniakeelne versioon on trükitud ringlussevõetud paberile. Elektronilisel kujul on see saadaval 22 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/publications/panorama-magazine/

Väljaande sisu koostamine lõpetati juunis 2016.

ÕIGUSALANE TEAVE

Ei Euroopa Komisjon ega ükski selle nimel tegutsev isik ei vastuta väljaandes sisalduva teabe kasutamise ega vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja kontrollimisele tekkisid esineda.

Väljaanne ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni vaateid ega seisukohti.

Luxembourg: Euroopa Liidu väljaannete talitus 2016

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2016.

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

(* Kõnealuste kujutiste suhtes antakse ainult õigus nende kasutamiseks ajakirjas Panorama (number 57); muul otstarbel kasutamiseks õigust ei anta; kujutist võib reprodutseerida Panorama 57 ja selle keeleversioonide kontekstis – kujutise reprodutseerimine muul eesmärgil on keelatud.

Kõlmada osapoolde autoriõigusega kaitstud materjali kasutamiseks/paljundamiseks tuleb saada luba autoriõiguse valdajalt.

Fotod (lk):

Kaas: iStock@ewg3D

Lk 3: Euroopa Komisjon

Lk 4, 5: Euroopa Komisjon

Lk 6, 7: Euroopa Komisjon

Lk 8, 9, 10, 11, 12, 13: Euroopa Komisjon

Lk 14, 15, 16: Euroopa Komisjon

Lk 17: Euroopa Komisjon

Lk 18, 19: Euroopa Komisjon

Lk 20, 21: Euroopa Komisjon

Lk 22: iStock@sjhaytov

Lk 23, 24, 25: Euroopa Komisjon

Lk 26, 27: Euroopa Komisjon, iStockCCat82

Lk 28, 29, 30, 31: Euroopa Komisjon

Lk 32, 33, 34, 35: Euroopa Komisjon

Lk 36, 37: iStock@verve231, Euroopa Komisjon

Lk 38, 39: Euroopa Komisjon

Lk 40: NCC

Lk 41: www.weissenseer.com

Lk 42: iStock@AM29

Lk 43: iStock@Marco Marchi

Juhtkiri

10.–13. oktoobril Brüsselis toimuva Euroopa piirkondade ja linnade nädala (endise nimega Open Days) ettevalmistused edenevad hoogsalt. Hoolimata uuest nimest on sisu jäänud samaks – toimub ligikaudu 130 seminari, arutelu ja kontaktide loomise üritust, mille põhiteema on sellel aastal „Piirkonnad ja linnad jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu nimel”. Kui te ei saa Brüsselisse tulla, tutvuge septembrist novembrini kogu Euroopas korraldatavate avalike üritustega.

Euroopa piirkondade ja linnade nädala kolm põhiteemat vastavad Euroopa Komisjoni ja Regioonide Komitee poliitilistele prioriteetidele: jätkuv ja jätkusuutlik majanduskasv, kaasav majanduskasv ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamine. Ligikaudu 187 piirkonda ja linna 28 riigist suunavad oma tähelepanu küsimustele, millised on uued võimalused saada ELi investeringuid linnadesse ja piirkondadesse ning kuidas neid rakendada, arutatakse selliste investeringute tulemusi, tutvustatakse häid tavasid ja edendatakse dialoogi edasiste täiustuste kohta.

Üks tähtsamaid sündmusi on EWRC University, mille eesmärk on tutvustada poliitikaloogiatele ja asjatundjatele uusimaid uurimusi piirkondliku ja linnaarenduse valdkonnas ning tõsta teadlikkust teadusuuringute tulemustest. Sellel aastal keskendub doktorantidele ja oma karjääri alustavatele teadlastele korraldatav populaarne meistriklass ELi ühtekuuluvuspoliitikale.

Üheks põhisündmuseks on ka iga-aastase RegioStarsi konkursi auhinnatseremoonia, millega tunnustatakse piirkondliku arengu häid tavasid ja ühtekuuluvuspoliitika raames toetust saanud innustavaid uuenduslikke projekte. Jätkuna mullusele linnapäevale OPEN Urban DAY 2015 on ka seekord mitmeid üritusi linnaarenduse asjatundjatele ja esitletakse ka iga-aastase fotokonkursi tulemusi.

Kõrgtasemel debatt

Selleks, et Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saajad saaksid pakutavaid võimalusi hästi ära kasutada, on kõige tähtsam muuta neile ligipääs võimalikult lihtsaks. Meie intervjuust lihtsustamisega tegeleva kõrgetasemelise töörühma

esimehe, komisjoni endise asepresidendi Siim Kallasega selgub, kuidas 12 sõltumatut eksperti vaatavad menetlusi üle ja aitavad neid lihtsustada, et soodustada saadaolevate investeringute paremat kasutamist ELi piirkondades. Vähem kui aastaga on see töörühm analüüsinud e-valitsuse, lihtsustatud kuluvõimaluste, VKEde rahastamisele juurdepääsu ja finantsinstrumendidega seotud teemasid ning koostanud järeldusi ja soovitusi asjaomastele osapooltele. Kõrgetasemeline töörühm koostab praegu aruannet 2020. aasta järgse lihtsama rakendusraamistiku kohta, mis lisatakse komisjonile ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle järelemõtlemiseks kogutavasse andmikku.

Uus ilme

Käesolevas Panorama numbris näete paari uut artiklit ja ka mitmeid kohandatud kujunduselemente, mis on viidud sisuga paremini vastavusse. Poola Pomorze piirkonda põhjalikult käsitlevas artiklis antakse ülevaade selle ees seisvatest probleemidest ja nende ületamiseks valitud lähenemisviisist läbirääkimiste teel. Piirkond püüab koostöös väga eripalgeliste partneritega jõuda aruka spetsialiseerumise määratluseni, arendab taaselusamisprojekte ja koordineerib linnapiirkondade tegevust. Pomorze vojevoodkonna vanema Mieczysław Strukiga tehtud intervjuus käsitleme veel ühtekuuluvuspoliitika panust selle piirkonna majandusarengu heaks ning erinevate investeerimisvahendite omavahelist täiendavust.

Põhjalikumas ülevaates projektist PAYinTRAP heidame pilgu kulisside taha ja selgitame, kuidas kasutati suvekooli põhimõtet õpilaste kaasamiseks linna transpordisüsteemide arendamiseks, et julgustada neid ütleva sõna sekka linna jätkusuutliku transpordipoliitika väljatöötamisel.

Ühe ajastu lõpp

Lõpetuseks saame regionaal- ja linnapoliitika peadirektori Walter Deffaa intervjuust veidi enam teada tema 30aastase karjääri tõusude ja mõõnade kohta Euroopa Komisjonis, sest ta kavatses jääda pensionile ja võtta ette uued põnevad väljakutsed. ■

Corina Crețu

Euroopa Komisjoni regionaalpoliitika volinik

Euroopa piirkondade ja linnade nädal 2016

2016. aasta Euroopa piirkondade ja linnade nädala (endise nimega Open Days) teemaks on „Piirkonnad ja linnad jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu nimel”. Nädala raames toimub ligikaudu 130 seminari, arutelu ja kontaktide loomise üritust, millel on umbes kuus tuhat osalejat. Lisaks Brüsselis toimuvatele seminaridele korraldatakse ka terve rida kohalikke üritusi, mis leiavad aset kogu Euroopas 2016. aasta septembrist novembrini.

Tänavuse ürituse kolm põhiteemat vastavad Euroopa Komisjoni ja ELi Regioonide Komitee 2016. aasta poliitilistele prioriteetidele. Aruteludel on kavas toetada Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide rakendamist, näidata ELi investeringute tulemusi, esitleda heade tavade näiteid ja soodustada mõttevahetust võimalike tulevaste täiustuste teemal.

› Jätkuv ja jätkusuutlik majanduskasv

Selles valdkonnas pööratakse Euroopa riikide majanduse rahvusvahelistumise valguses põhitähelepanu uutele võimalustele, kuidas piirkonnad ja linnad saavad luua eeldusi majanduskasvuks ning tekitada juurde uusi töökohti. Vaetakse, millised piirkonnad ja linnad on leidnud praegu edukalt uusi investeringuid ning mis on selle põhjused. Samuti käsitletakse konkreetselt uuendustegevusega seotud uusi võimalusi, eelkõige seoses energiatõhususe ja vähese CO₂-heitega majanduse arendamise, ringmajanduse edendamise ning aruka spetsialiseerumisega.

› Kaasav majanduskasv

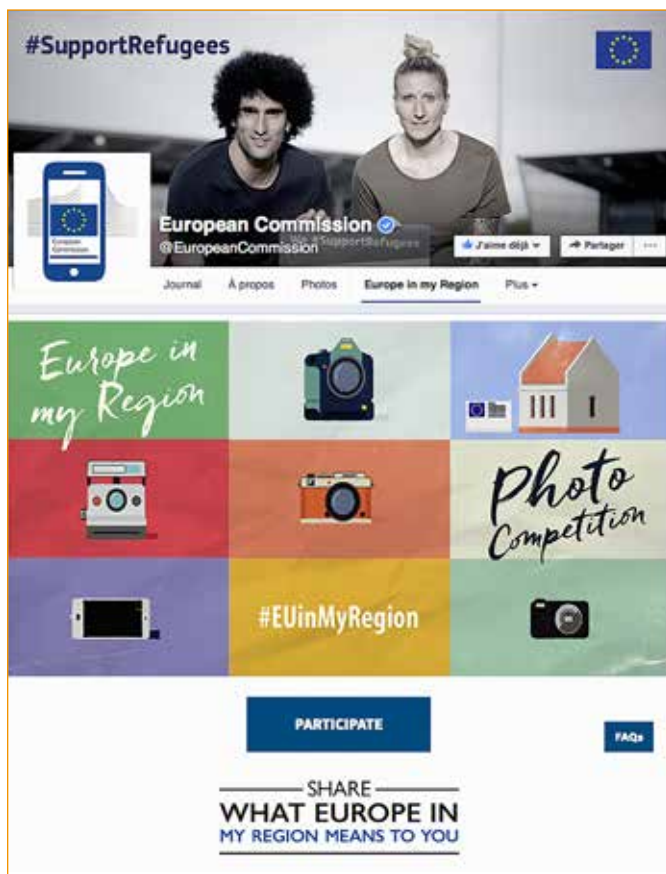
Seda valdkonda käsitlevatel seminaridel vaadeldakse tööturu ja sotsiaalse kaasatuse poliitika väljatöötamist ja rakendamist kohalikul tasandil elanikkonna kõige ebasoodsamas olukorras rühmade jaoks, sealhulgas käsitledes sotsiaalmajandust, avalikke teenuseid ja haridust, meetmeid väikeste ja mikroettevõtete asutamise hõlbustamiseks ning füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes sõbralikuma keskkonna loomiseks. Selle teema raames saavad piirkonnad ja linnad jagada oma kogemusi toimetulekul põgenikekriisiga, sealhulgas ELi fondide toetusel.

› Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamine

Selles valdkonnas saavad Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondidest toetust saavaid programme rakendavad piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused vahetada kogemusi ja häid tavasid programmide haldamise tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamise kohta, sealhulgas jagada meetodeid, kuidas haldamist lihtsustada ning suurendada haldus- ja rakendamissuutlikkust. Vaadeldakse ka linnaarenduse häid tavasid, territoriaalselt integreeritud investeerimisprogramme, kogukonna juhivat kohalikku arengut ning uute finantsinstrumentide kasutamise edendamise seonduvaid küsimusi. Kindlasti pakuvad huvi ka ajavahemiku 2007–2013 järelhindamise esimesed tulemused.

Euroopa linnade tegevuskava eritählepanu all

Jätkuna mullusele linnapäevale OPEN Urban DAY 2015 on Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat ning ELi Regioonide Komitee ühendanud jõud Brüsseli pealinnapiir-

konna ning kohalike asutuste, teiste linnade ning Euroopa võrgustike ja algatuste esindajatega, et aidata kaasa rahvusvahelise kogemuste vahetusele jätkusuutliku linnaarenduse alal.

Linnaarenduse asjatundjad saavad osaleda konkreetsetel interaktiivsetel istungitel, seminaridel, projektide külastustel ja Euroopa linnade tegevuskava põhiüritustel (prioriteetsed teemad, partnerlus ja ühtne tugikeskus), linnamõju hindamine ja mitmetasandilise valitsemise tähtsus, sealhulgas Brüsseli pealinnapiirkonna korraldatud projektide kohapealsed külastused.

Kohalikud üritused

Iga osalev piirkond ja linn korraldab kohapeal vähemalt ühe ürituse, et tuua Euroopa piirkondade ja linnade nädal kodanikele lähemale. Septembrist novembrini aset leidvad üritused kannavad nimetust „Euroopa minu piirkonnas/linnas“ („Europe in My Region/City“) ning käsitlevad Euroopa piirkondade ja linnade nädala prioriteetseid teemasid. Üldsusele, ELi regionaalpoliitika võimalikele toetusesaajatele, teadusringkondadele ja meediale mõeldud üritused toimuvad erineval kujul, nende hulgas on konverentse, seminare, raadio- või telesaadeteid ja näitusi. Kohalikke üritusi võib korraldada ka üheaegselt ELi regionaalpoliitikaga seotud projektidega või iga-aastaste teavitusmeetmete raames vastavalt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide määruste sätetele.

http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2016

Fotokonkurss „Europe in My Region“

Järjekorras viies fotokonkurss ootab osalejaid 28. augustini. Konkursil osalemiseks peavad kodanikud pildistama ELi vahenditest toetust saanud projekti. Pildil peab olema plakat või tahvel rahastamisandmetega ja ELi lipp. Kolm võitjat saavad auhinnaks fotograafiakursuse kutselise fotograafi juures ja reisi Brüsselisse.

<https://goo.gl/t3iwct>

RegioStars

RegioStarsi auhindade eesmärk on leida piirkondliku arengu alaseid häid tavasid ning tutvustada uudseid ja uuenduslikke projekte, mis võiksid teistele piirkondadele huvi pakkuda ja neid innustada.

2016. aasta konkursi auhinnakategooriad:

- ARUKAS MAJANDUSKASV – uued võimalused üleilmases majanduses;
- JÄTKUSUUTLIK MAJANDUSKASV – ringmajandus;
- KAASAV MAJANDUSKASV – lõimitud elukeskkond, kaasavate ja segregatsioonist vabade kogukondade loomine;
- CITYSTAR – säästva linnaarengu uuenduslikud lahendused;
- TÕHUS HALDAMINE – tulemuste saamine teisiti haldamise kaudu.

Sellel aastal on esitatud 104 avaldust. Žürii tegeleb avalduste läbivaatamisega.

2016. aasta RegioStarsi auhinnatseremoonia toimub Euroopa piirkondade ja linnade nädala ametliku vastuvõtu käigus teisipäeval, 11. oktoobril Brüsselis kunstikeskuses BOZAR. Parimatele projektidele annavad auhinnad üle regionaalpoliitika volinik Corina Crețu ja RegioStarsi auhinnažürii president, parlamendisaadik Lambert Van Nistelrooij. ■

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

**14. Euroopa piirkondade ja linnade nädal
2016 10.–13. oktoober 2016, Brüssel**

Registreerimine algab 6. juulil:

<http://www.regions-and-cities.europa.eu>

EWRC University

UUSIMAD TEADUSUURINGUD PIIRKONDLIKU JA LINNAARENDUSE VALDKONNAS

EWRC University eesmärk on tutvustada poliitika- loojatele ja asjatundjatele uusimaid teadusuuringuid piirkondliku ja linnaarenduse valdkonnas.

Nüüd juba kaheksandat aastat tegutsev EWRC University on Euroopa piirkondade ja linnade nädala (EWRC) keskne osa. Selle eesmärk on soodustada kogemuste vahetust kogu Euroopa teadusringkondade ning piirkondlike ja kohalike esindajate vahel ning samuti tõsta teadlikkust piirkondlikku ja linnaarendust ning ELi ühtekuuluvuspoliitikat käsitlevate teadusuuringute tulemustest.

EWRC University korraldajad on kolm esmaklassilist akadeemilist teadusühingut regionaaluuringu, -teaduse ja ruumiplaneerimise alal: regionaaluurijate assotsiatsioon (Regional Studies Association, RSA), Euroopa regionaalteadlaste assotsiatsioon (European Regional Science Association, ERSA) ja Euroopa planeerimiskoolide assotsiatsioon (Association of European Schools of Planning, AESOP) koos Euroopa Komisjoni ja Euroopa Regioonide Komiteega.

Euroopa piirkondade ja linnade nädalal osaleb ligikaudu kuus tuhat ELi ühtekuuluvuspoliitikast huvitatud asjatundjat, poliitikaloajat ja teadlast. Nädala jooksul toimub ligikaudu 130 istungit, mille korraldavad Euroopa institutsioonid, piirkonnad, linnad ja teised organisatsioonid, kes on huvitatud ELi ühtekuuluvuspoliitikast. Selle üldise programmi hulgas toimub EWRC University raames istungeid, millel käsitletakse piirkondadele ja linnadele tähtsaid praktilisi teemasid.

Sellel aastal on EWRC University istungitel käsitletavat teemad järgmised:

- › mikroettevõtete viimine tootlikkuspiiri suunas;
- › teadmuspärlid: väljakutsed ja dilemmad linna ja ülikooli vahelistes suhetes;
- › viis aastat arukat spetsialiseerumist – kavandamisest rakendamiseni;
- › ruumiandmetele esitatavad nõuded tõhusa ruumipoliitika jaoks;

- › jätkuv ja jätkusuutlik majandusareng – majandusliku ja ökoloogilise arengu tasakaalustamine linnades ja piirkondades;
- › kliimamuutuse territoriaalsed tagajärjed ELi tasandil;
- › linnaarenduse/territoriaalpoliitika sättes seoses lihtsustatud ja kasutajasõbralike rakendussüsteemide loomise probleemiga;
- › tulevased jätkusuutlikud ühiskonnad – toimetulek demograafilise probleemiga ja hõbemajanduse dünaamika;
- › ränne ja linnad – rände territoriaalsed aspektid;
- › kes on Euroopa uued füüsilisest isikust ettevõtjad ja mis on nende panus majanduskasvu ning territoriaalse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse heaks?

EWRC meistrikläss

EWRC University tähtis osa on meistrikläss doktorantidele ja oma karjääri alustavatele teadlastele, kes on huvitatud ELi ühtekuuluvuspoliitikast. Kavakohaselt 9.–13. oktoobrini toimuva meistriklässi 30 väljavalitud osalejat kuulavad viis päeva ELi ühtekuuluvuspoliitikale pühendatud koordineeritud istungeid. Nad saavad ka võimaluse tutvustada lühidalt oma teadustöö põhiteese ELi kõrgametnikest koosnevatele ekspertkomisjonidele, et saada neilt kommentaare ja tagasisidet. Meistriklässi raames korraldatakse ümarlaudu, interaktiivseid istungeid ja kontaktide loomise üritusi ELi ametnikega kõige kõrgemal tasemel.

2016. aasta meistriklässi põhiteemad on järgmised:

- › kaasava majanduskasvu ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine, sealhulgas territoriaalne dimensioon ning linna- ja maaelu arengu lõimimine;
- › võrgustikupõhise majanduse tähtsus: poliitikaõpe, piirkondade ja linnade vaheline ülekanne ning teadmiste kõrvalmõjud; ja
- › ühtekuuluvuspoliitika rakendussüsteemi parandamine: tulemuslikkus, lihtsustamine ja aruandekohustus.

Konkurss meistriklassis osalemiseks on äärmiselt tihe, sest see annab noorteaduritele innustava ja kasuliku võimaluse kohtuda ELi juhtivate poliitikaloogatega ning vahetada mõtteid poliitikalooime, rakendamise ja tõhususe põhiküsimuste kohta. Eelmistel aastatel osalenud on kinnitanud, et meistriklassides osalemine andis neile uusi kontakte ning tuli nende karjäärile kasuks.

Akadeemilised korraldajad

Regional Studies Association

1965. aastal asutatud **regionaaluuringute assotsiatsioon** (Regional Studies Association, RSA) on linna- ja regionaaluuringu, -arenduse ja -poliitika alane ülemaailmne foorum. RSA annab välja viit oma valdkonna juhtivat ajakirja, millest vanim ja tuntuim on *Regional Studies*. Lisaks rahastab see terve rea programmide kaudu uusi teadusuuringuid ja teadmiste vahetust, võrgustike loomist ja pakub muud toetust, et aidata teadlastel oma uurimistegevust, karjääri ja mõjukust arendada. RSA seisukohalt on piirkonnad peamine ruumimõõde poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste muutuste ja uuenduste olemuse ja mõju uurimiseks. RSA teeb koostööd paljude organisatsioonidega, nagu Euroopa Komisjoni, Regioonide Komitee, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, ÜRO Elukeskkonna Programmi, Maailmapanga ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooniga (OECD). RSA on algusest peale osalenud EWRC University ja meistriklassi tegevuses.

www.regionalstudies.org

Euroopa regionaalteadlaste assotsiatsioon (European Regional Science Association, ERSA) on suurim piirkondade ülene teadlaste assotsiatsioon,

mis tegutseb rahvusvahelise regionaalteadlaste assotsiatsiooni (Regional Science Association International, RSAI) egiidi all. ERSA koondab praegu enda alla 18 riiklikku ja keelepõhist ruumiküsi-

mustega tegelevate teadlaste assotsiatsiooni kogu Euroopas. Selle maailmatasemel kongress on ainulaadne platvorm regionaaluuringu edendamiseks ning mõtete vahetamiseks päevakajalistel majanduslikel, sotsiaalsetel ja poliitilistel teemadel. ERSA teeb samuti aktiivselt koostööd teiste rahvusvaheliste institutsioonide ja assotsiatsioonidega (nt Euroopa Investeeringupank, Euroopa Komisjon, Euroopa ülikoolide assotsiatsioon ja AESOP), pidades seda hädavajalikuks, et edendada uuendusmeelsust ja leida uusi nutikaid lahendusi olemasolevatele territoriaalse arengu probleemidele.

www.ersa.org

1987. aastal asutatud **Euroopa planeerimiskoolide assotsiatsioon** (Association of European Schools of Planning, AESOP) on ruumiplaneerimise valdkonna õppe- ja teadusülikoolide rahvusvaheline assotsiatsioon. Üle 150 liikmesasutusega AESOP on planeerimisalaste teadmiste vahetamise platvorm õpetlastele, asjatundjatele, kutseühingutele, poliitikutele ning teistele ruumi- ja linnaarendusega tegelevatele isikutele kogu Euroopas. AESOPi aastakongress on saanud Euroopa suurimaks planeerimisalaseks kokkusaamiseks. AESOP annab välja oma ajakirja Planning Education ja teeb koostööd enam kui 50 teise planeerimisvaldkonna ajakirjaga. AESOP teeb koostööd Euroopa akadeemiliste organisatsioonide ja kutseühingutega ning samuti Euroopa ja ülemaailmsete institutsioonide, agentuuride ja programmidega (Euroopa Komisjon, Regioonide Komitee, ÜRO Elukeskkonna Programm), kes toetavad nende kasvavat huvi „territooriumi ja territoriaalsuse” vastu. ■

www.aesop-planning.eu

LISATEAVE

<http://regions-and-cities.europa.eu>

Naeratusesega teenindus

PÄRAST 30AASTAST STAAŽI KOMISJONIS JÄTTIS
REGIONAAL- JA LINNAPOLIITIKA PEADIREKTOR WALTER
DEFFAA SÜDAMLIKULT OMA KOLLEEGIDEGA HÜVASTI

Olete oma karjääri jooksul olnud mitmetel ametikohtadel erinevates peadirektoraatides. Mis pakkus teile suurimat väljakutset ja/või andis teile kõige enam?

Olen veetnud üle poole oma elust komisjonis ja selle ajaga on kogunenud tohutult mälestusi. Alustasin administraatorina majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadis ja töötasin end üles läbi seitsme peadirektoraadi kuni peadirektori ametikohani neist kolmes – siseauditi talituses, maksumise ja tolliliidu ning regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadis.

Usun, et eelarve ja regionaalpoliitika jätsid minusse kõige sügavama jälje, ehkki mul on oma töökäigus päris vedanud, sest sellest on punase niidina jooksnud läbi mitme poliitika reformipakette. Kui töötasin eelarve peadirektoraadis ja siseauditi talituses, osalesin Liikaneni töhuga ja nõuetekohase juhtimise algatuses ning Kinnocki juhtimissüsteemi, personalipoliitika ja finantshalduse reformistrateegias. Peasekretariaadis töötamise ajal tegelesin ma mõjuhindamise kohta esimese komisjoni teatise koostamisega ja pärast seda olin volinik Wulf-Mathiesi kabinetitööl. Minu töö oli seotud 2000.–2006. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga „Agenda 2000”, mille hulka kuulus ka suur „idalaenemine”. Viimasel ajal olen pühendunud koos oma kolleegidega regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadis ajakohase ühtekuuluvuspo-

liitika vormimisele ja rakendamisele, püüdes lihtsustada selle rakendussüsteemi ning muuta meie poliitika ja ka peadirektoraadi enda rohkem tulemustele orienteerituks.

Kuidas erineb tulemustele orienteeritus eelmisest rõhuasetusest fondide kasutusmääradele?

Esimest korda saame nüüd anda andmeid selle kohta, millele raha kulutatakse ja mida sellega saavutatakse – näiteks seda, mitu töökohta luuakse, mitu inimest saavad juurdepääsu puhkale veele või koolitustoetust, kui palju ebasoodsas olukorras olevaid inimesi (nt rändajaid või vähemuste esindajaid) on hõlmatud sotsiaalarengu programmidesse, mitu ettevõtet on saanud toetust või kui palju on lisaks tulnud majapidamisi, kellel on parem lairibaühendus jne. Pärast programmide vastuvõtmist määratlevad liikmesriigid ise oma eesmärgid ja ühtekuuluvuspoliitika alusel rahastatavatest toetustest loodetavad tulemused. Lisaks oleme võtnud kasutusele mitu valdkondliku kontsentreerumisega seotud eritingimust, et eraldatud vahendid kujutaksid endast kriitilist massi ning võiksid tõesti mõju avaldada ja anda kohapeal käegakatsutavaid tulemusi.

Läbipaistvuse huvides on väga tähtis, et see teave oleks kättesaadav igale kodanikule. Eelmise aasta detsembris võttis Euroopa Komisjon vastu teatise (pealkirjaga „Investeeringud töökohtade

Kui Walter Deffaa 1983. aastal oma karjääriteed alustas, oli Euroopa projektiga liitunud kõigest üheksa riiki. Kolmkümmend aastat hiljem on hoolimata tõusu- ja mõõnaegadest tehtud märkimisväärseid edusamme ning nüüd kuulub ELi kasvavasse kogukonda üle 508 miljoni kodaniku 28 liikmesriigis. Nagu hr Deffaa Panoramale ütles, on ta selle aja jooksul olnud tunnistajaks paljudele olulistele muutustele nii tema enda töös kui ka koguliidus tervikuna.

Euroopa piirkondade ja linnade nädal 2015: meistriklasi ühispilt

loomisse ja majanduskasvu elavdamisse: Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide panuse maksimeerimine”), milles kirjeldati üksikasjalikult peamisi oodatavaid tulemusi, ning see teave on nüüd avaldatud ja igaühele kättesaadav komisjoni avatud andmete platvormil (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>), mida värskendatakse korrapäraselt. Ühtekuuluvuspoliitika ei ole enam ainult mõte, vaid tulemustele orienteeritust võib pidada 2014.–2020. programmiperioodi üheks suurimaks läbimurdeks.

See on suur samm edasi, aga kas te nõustute, et rohkem oleks vaja ära teha puuduste kõrvaldamiseks regionaalpoliitikast teavitamisel?

Jah, teavitamine on suur probleem. Andmed näitavad, et kõigest umbes 30% kodanikest teavad ELi rahastatud regionaalprojektidest, kuigi huvitaval kombel arvab neist üle 70%, et need on head

„Kohaliku teavitustegevuse parandamisest võiks olla palju kasu.”

projektid. Kohaliku teavitustegevuse parandamisest võiks olla palju kasu, sest mida enam teavad inimesed piirkondades tehtavast tööst, nagu uutest veepuhastusjaamadest või innovatsioonikeskustest, seda positiivsem on ka nende suhtumine. Mida lähemale jõutakse kohalikele inimestele, seda enam on nad huvitatud nende ümber toimuvatest projektidest. Teeme aktiivselt koostööd liikmesriikide ja piirkondade kommunikatsioonijuhtide võrgustikuga INFORM, et aidata neil häid tavasid vahetada. Liikmesriikides korraldatakse terve rida seminare, kus osaleb erinevaid sidusrühmi, nagu komisjoni esindused liikmesriikides ja Europe Directi teabekeskuste esindajad, et panna neile südamele

pidada kodanikega dialoogi. Euroopa päeval 9. mail osalesid kohalikud poliitikud mitmes liikmesriigis kooskõlastatud ettevõtmisel, mille eesmärk oli külastada projekte ja tuua esile Euroopa Liidu toetust. Samuti loodame, et aina enam leiavad ELi institutsioonide poliitilised esindajad võimalusi „oma riigis” viibides külastada mõnda head projekti.

Kuidas saab komisjon tagada, et ühtekuuluvuspoliitikat kasutatakse kõigis piirkondades võimalikult tõhusalt?

Aastatega on ühtekuuluvuspoliitika raames eraldatud toetused avaldanud märkimisväärset mõju ja tänu suuremale läbi-

paistvusele on meil nüüd tõendeid, et see on palju aidanud vähemarenenud piirkondade olukorda parandada, eriti Ida-Euroopas, et aidata neil järele jõuda. Teisalt on alles jäänud siiski märkimisväärset majanduslikku ebavõrdsust ning nüüd oleme võtnud mahajäävad piirkonnad luubi alla ja mõtleme, kuidas suurendada meie mõju mõnes väikese sissetulekuga riigis ja/või vähese majanduskasvuga piirkonnas. Asi ei ole ainult rahas, vaid probleemid puudutavad ka juhtimistavasid ning haldus- ja õigusraamistikke, millega aitab tegeleda ka eeltingimuste kasutuselevõtmine. Praktilisema poole pealt on ekspertteadmiste vahetus riigi või piirkonna valitsuste vahel ette nähtud haldussuutlikkuse suurendamiseks, samas kui juhtimispuolelt võitlevad ausameelsuse kokkulepped pettuse ja korrupsiooniga ning lepingud hankijate ja pakkujate vahel peaksid tagama suurema läbipaistvuse.

Praegu, kui liikmesriigid otsivad lahendusi põgenike- ja julgeolekukriisile, on päevakorras tähtsal kohal ka piiriülesed piirkonnad. Nendes piirkondades elab ligikaudu 150 miljonit eurooplast ja neist paljude ees on probleeme, mida ei saa

„Tulemustele orienteeritust võib pidada 2014.–2020. programmiperioodi üheks suurimaks läbimurdeks. Esimest korda saame anda andmeid selle kohta, kuidas ja millele raha kulutatakse.”

lahendada üksnes rahaga. Volinik Corina Crețu algatatud piirialade läbivaatamise eesmärk on leida lahendused regulatiivsetele ja haldusküsimustele, näiteks seoses piiriülese tervishoiu, sotsiaalkindlustuse ja tööturu mobiilsusega. Näiteks varem kulus Öresundi silla kaudu Taanist Rootsi sõitmiseks pool tundi. See aeg on nüüd piirikontrolli tõttu veninud kaks korda pikemaks, mis võib ajapikku avaldada suurt majanduslikku mõju mõlema riigi piirkondadele, rääkimata ebamugavustest ja mõttetustest, millega peavad kokku puutuma kõik, kes elavad neist ühes riigis ja töötavad teises.

Sellela on seotud veel üks „peavalu” – enne hakkas liikmesriikide vaheline ebavõrdsus vähenema, kuid majanduskriis peatas selle lähenemistrendi ja see oli suur hoiatussignaal. Järgnev majanduskasvu aeglustumine tabas kõige rängemalt äärepoolsemaid piirkondi ja linnu. Sellele vastuseks hakkasime ühtekuuluvuspoliitikas panema rohkem rõhku investeeringutele ning nüüd räägimegi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest. Oleme peaaegu kahekordistanud (ligikaudu 20 miljoni euronit) eraldised finantsinstrumentidele, et suurendada märgatavalt ettevõtete arvu, kes võiksid kasutada ühtekuuluvuspoliitika raames antavaid toetusi. Eesmärk on edendada piirkondade majandust, keskendudes tegelikku majanduskasvu andvatele valdkondadele ja eelkõige aruka spetsialiseerumise strateegiale, mis on minu arvates väga võimas vahend piirkondade majanduse ülemineku edendamiseks. Samamoodi on mitmed piirkonnad eri riikidest ühendanud jõud Vanguardi algatuse („Uus majanduskasv aruka spetsialiseerumise kaudu”) alusel. Selle ajendiks on ELi piirkondade otsustavus kasutada arukat spetsialiseerumist uuendusliku ettevõtluse ja tööstuse taassünni kaudu uue majanduskasvu hoogustamiseks.

Käesoleval programmiperioodil on meil üle 120 riikliku ja piirkondliku aruka spetsialiseerumise strateegia kogu

Euroopas. Selle juures on huvitav see, et me palume liikmesriikidel teha koostööd piirkondlike ja riigiasutustega, mitte ainult oma valitsustega, et koostöös ettevõtjate, teadlaste, ülikoolide ja kodanikuühiskonnaga lükata käima piirkondlik areng osana ühiskondlikust protsessist, mis on minu arvates väga tähtis ja paljutöötav.

Komisjoni mõnda peadirektoraati on kritiseeritud vähese omavahelise koostöö pärast. Kas te olete näinud sisemises sünergias selles osas mingeid paranemise märke?

Teatud mõttes läheb eelmise küsimuse juures nimetatud koostöö traditsioonilistest ametkondlikest eraldusjoontest kaugemale ning see peegeldab ka meie tegevust komisjonis, kui püüame tagada, et ühtekuuluvuspoliitika ei oleks enam eraldiseisev poliitikavaldkond. Nüüd me teeme koostööd kolleegidega teistes valdkondades, nagu energeetika, keskkond ja teadusuuringud ning muidugi ka linnaarendus. Tegelikult ei ole meil veel kunagi olnud erinevate peadirektoraa-tide vahel nii tihedat koostööd.

See on seotud minu taustaga, sest ma usun kindlalt avaliku sektori uuendustesse, mille üks tähtis osa on teabe ja teadmiste laialdasem jagamine osakondade lõikes. Näiteks võtsime vastu nn Euroopa kvaliteedimärgise kava. Kui

mingi uurimisrühma projekt jõuab programmi „Horisont 2020” projektikonkursil väljavalitute hulka, kuid kohe ei ole selle käikuandmiseks piisavalt vahendeid, siis tingimusel, et see vastab regionaalarengu programmi nõuetele, saab selle projekti üle võtta ja toetada seda regionaalvahendite kaudu ilma uuesti taotlust esitamata Nagu näete, hakkab teadus- ja arendustegevuse ning regionaalpoliitika vahel tekkima tõelist sünergiat.

Samuti on Junckeri Euroopa investeerimiskava seotud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega. Investeerimiskava põhineb majanduslikul tasuvusel erainvesteeringute juurdetõmbamiseks, kuid keegi peab siiski riskima. Vahel on need riskid nii suured, et vaja on täiendavat katet ja selles võibki ühtekuuluvuspoliitika appi tulla. Sellise sünergia heaks näiteks on Nord-Pas-de-Calais' piirkonnas investeerimisfond Troisième Révolution Industrielle – 2050. aastaks süsinikdioksiidi nullheite saavutamise programm, mille alusel kaetakse selle

piirkonna energiavajadused taastuvate energiaallikate abil. Praegu me kasutame tegelikult väga tulevikule suunatud ja ajakohaseid valitsemisstruktuure, et püüda kokku viia näiteks liikmesriikide energeetikavaldkonna juhid ja fondijuhid, ning sama teeme ka keskkonna alal.

Kas see sünergia ulatub ka teistesse Euroopa institutsioonidesse või teistesse riikidesse väljaspool Euroopat?

Loomulikult arutame me kõiki tähtsaid küsimusi parlamendi, nõukogu ja Regioonide Komiteega. Partnerlus Regioonide Komiteega on meile eriti tähtis. Varem oli nende toetus üldisemat laadi, kuid praegu on see pigem strateegiline, näiteks linnade tegevuskava ja aruka spetsialiseerumise alal. Lõimitud poliitikaloomes hakkab aina enam laienema strateegilistele küsimustele, nagu muuhulgas keskkonnaga seotud aspektid, sotsiaalküsimused, toetus väikeettevõtetele, eriti linnades. Amsterdami pakt ja linnade tegevuskava pakuvad poliitilise strateegia alal huvita-

„Teadus- ja arendustegevuse ning regionaalpoliitika vahel hakkab tekkima tõelist sünergiat.”

vaid uusi aluspõhimõtteid seoses mitmetasandilise valitsemisega.

Euroopas näitab statistika, et nii suured kui keskmised linnad on majanduskasvu vedurid ning seetõttu vajavad need lõimitud poliitikaloomet. Linnaelu varjukülgedeks on muuhulgas sotsiaalsed probleemid, saaste, liiklusummikud, eluasemete puudus, mistõttu vajavad need valdkonnad erilist tähelepanu Sellegipoolsest peetakse ülemaailmselt Euroopa linnasüsteeme heade tavade eeskujudeks ning meie kogemustest soovivad õppida vähem tasakaalustatud linnavõr-

gustikega riigid nagu Hiina ja Jaapan ning samuti Ladina-Ameerika riigid.

Kuidas on Euroopa projekt muutunud sellest ajast, kui te komisjoni tööle tulite?

Kui ma alustasin Brüsselis 80ndate alguses tööd, siis oli liikmesriike üheksa ja me olime kriisiolukorras – kõik rääkisid „eurosclerosisist“ ning Werner'i majandus- ja rahandusliidu kava oli läbi kukkunud. Usun, et mingis mõttes on kriisid alati olnud Euroopa projekti osaks, kuid oleme neist alati üle saanud ja edasi läinud.

Algul oli projekti eesmärk Lääne-Euroopa integratsioon. Seejärel tuli ühisraha, mis võeti 2002. aastal kasutusele 19 liikmesriigis. Selles ajast oleme itta laienemise kaudu taasühendanud kogu mandri ning jätkanud edukalt peaaegu kolm korda suurema arvu liikmesriikidega, kes on nüüd kaasatud ühisesse poliitikaloomesse. Kriise on aga ikkagi, nagu ka praegu. Isegi sügavaid kriise. 1980ndatel ja 1990ndatel kurtsime avalike poliitiliste arutelude puudumise pärast Euroopa küsimustes ja kuigi nüüd on arutelusid küllalt, on see siiski osutunud suureks väljakutseks kõigile, kes on Euroopa projekti heaks tööd teinud.

*„Käesoleval
programmperioodil
on meil üle 120
riikliku ja
piirkondliku aruka
spetsialiseerumise
strateegia kogu
Euroopas.”*

*Lõpetuseks tahaks küsida, kuidas te
kavatsete pärast sellist värvikat
karjääri oma pensionipõlve kasutada?*

Erinevalt mõnest muust tööst ei ole peadirektori oma selline, mida saaks teha osajaliselt. Arvan, et parem oleks olnud vähehaaval hoogu vähendada, mitte lõpetada järsku päevapealt. Olen oma aja sisustamiseks juba mitmeid projekte kavandanud, näiteks tahaks oma golfimänguoskusi täiendada, matkata ühe

oma tütreaga üle Alpide, hakata ülikoolis noori õpetama või proovida ehk midagi hoopis teistsugust – eks see paistab! Ma hindan väga kõrgelt seda privilegeeritud karjääri, mis mul on Euroopa Komisjonis olnud, ja lisaks sellest rõõmu tundmisele tahaksin ka omalt poolt midagi ühiskonnale tagasi anda. ■

Lihtsustamise eestvedaja

Panorama avaldab eksklusiivintervjuu komisjoni eelmise asepresidendi Siim Kallasega, kes on lihtsustamise kõrgetasemelise töörühma eesistuja.

Hr Kallas, palun selgitage lühidalt, mis on kõrgetasemelise töörühma eesmärk.

Meie töörühma eesmärgiks on tagada, et liikmesriigid kasutavad kõiki võimalikke meetmeid toetuse saajate elu lihtsustamiseks. Me kogume positiivseid näiteid selle kohta, kuidas lihtsustamist on juba ellu viidud, ning samuti põhjuseid, miks mõned riigid kõhklevad. Me vaatame ka tulevikku, minnes sissetallatud radadest kaugemale, et leida veel kasutamata võimalusi lihtsustamiseks. Me anname Euroopa Komisjonile nõu, kuidas praegusel programmiperioodil veelgi vähendada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetusesaajate halduskoormust, ja tegeleme pikaajaliste perspektiividega, andes oma panuse 2020. aasta järgseks perioodiks.

Mis motiveeris teid vastu võtma kõrgetasemelise töörühma eesistuja kohta ja missuguste väljakutsetega te olete selles ametis kokku puutunud?

Minu isiklik huvi lihtsustamise vastu on pärit ajast, mil Eestis viidi läbi reforme, mis puudutasid eelkõige IT-vahendite laialdast kasutuselevõttu valitsuses. Lisaks annab mulle motivatsiooni aeg, kui olin Euroopa Komisjoni volinik, vastutades ELi eelarve täitmise kontrolli eest. Ma soovin, et avalik haldus püüaks alati ja kõikjal Euroopas kodanikega suhtlemist lihtsustada.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid moodustavad olulise osa ELi eelarvest ning kodanikud, piirkonnad ja liikmesriigid hindavad neid kõrgelt. Fondide näol on tegemist on väga reaalse viisiga, mille kaudu kodanikud näevad ELi mõju oma piirkondadele. Paljud toetusesaajad kurdavad, et ligipääs Euroopa fondidele on liiga keeruline ja kui toetust eraldatakse, siis raskuste tõttu, mis kaasnevad projekti juhtimisega läbi bürokraatia ja auditite kadalipu, ei soovi nad sama teed enam uuesti ette võtta. See mõjutab oluliselt fondide mainet ja me peame tagama, et see ei ohusta eesmärke, mida püüame selle investeerimiskava saavutada.

Ma usun, et üks suurimaid probleeme on see, et vigu vaadeldakse poliitilisest vaatepunktist ebaproportsionaalselt. Näiteks lihtsat eksimist menetluskorra järgimisel võetakse veana. Kui Kontrollikoda annab teada kolmeprotsendilisest veast, siis igaüks järeldeb sellest, et kolm protsenti ühtekuuluvuspoliitika rahast on raisku läinud. Ning kuna kõik kardavad nii väga vigu teha, küsivad liikmesriigid tihti selgitusi või täiendavaid juhiseid. Juhistest saab seejärel mittesiduv seadus, mis toob kaasa suu-remaid piiranguid ja vähendab õiguskindlust. Kõik see viib eeskirjade rägastikuni, mida on võimatu hallata. Meil tuleb peatada see lõputu eeskirjade tootmise nõiarang.

Paremate tulemuste saavutamiseks ja soodustatud isikute lihtsamate menetluste edendamiseks keskendub Euroopa Komisjon aastatel 2014–2020 lihtsustamise võimaluste maksimaalsele ärakasutamisele. Et toetada selle ambitsioonika ülesande täitmist, moodustas komisjon eelmise aasta juulis kõrgetasemelise sõltumatute ekspertide töörühma, kes jälgib Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saajate huvides toimuvat lihtsustamist. Allpool annab kõrgetasemelise töörühma eesistuja Siim Kallas ülevaate töörühma edusammudest.

Ekspertteadmiste ühendamine

Euroopa Komisjon moodustas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamise lihtsustamisega tegeleva kõrgetasemelise töörühma 2015. aasta juulis. 12-liikmeline suurte kogemustega ekspertide rühm nõustab Euroopa Komisjoni Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saajate halduskoormuse vähendamise alal. Töörühm hindab liikmesriikides lihtsustamisvõimaluste kasutusele võtmist, teeb kindlaks head tavad ja annab Euroopa Komisjonile soovitusi lihtsustamismeetmete kasutuselevõtu parandamiseks nii perioodil 2014–2020 kui ka 2020. aasta järgse õigusraamistiku jaoks.

Mida on töörühm praeguseks saavutanud ja mida ta loodab veel saavutada?

Kõrgetasemeline töörühm on praeguseks saavutanud päris palju. Vähem kui aasta jooksul oleme me kohtunud kolmel korral ja analüüsinud juba nelja teemat: e-valitsus, lihtsustatud kuluvõimalused, VKEde juurdepääs ELi vahenditest rahastamisele ja finantsinstrumentid. 1. märtsil saadeti komisjonile ja tehti kõikidele huvitatud osapooltele kättesaadavaks esimene järelduste ja

soovituste pakett e-valitsuse ja lihtsustatud kuluvõimaluste kohta. Juuni lõpuks loodame vastu võtta ja välja anda teise järelduste ja soovituste paketi, mis käsitleb VKEde juurdepääsu ELi vahenditest rahastamisele ja finantsinstrumente. Need on erinevate käsitletud teemade nii-öelda vahearuanded ja moodustavad osa 2018. aasta lihtsustamise lõpparuandest. Hetkel keskendume me valdkondadele, kus näeme potentsiaali praegusel perioodil midagi ära teha, aga aasta teisel poolel koondate me kogu tähelepanu sellele, mil-

line peaks lihtsam rakendamise raamistik välja nägema peale 2020. aastat. Me plaanime esitada selleteemalise aruande enne 2017. aasta suve, et komisjonil oleks aega see sisse viia oma üttekuuluvuspoliitika tulevikku käsitlevasse analüüsi.

Palun rääkige lühemalt, mida võime oodata teie järgmiselt kohtumiselt, kus keskendutakse ülereguleerimisele.

Ametiasutused ise lisavad vigade vältimiseks täiendavaid eeskirju ja kontrolltasandeid. Aga rohkem eeskirju tähendab lihtsalt suuremat keerukust ja rohkem vigu, mis on toetusesaajate jaoks suur probleem. Järgmisel kohtumisel esitlevad kaks meie töörühma liiget aruannet ülereguleerimise kohta. Samuti kuulame me ära haldusasutuste, rakendusasutuste, kohalike omavalitsuste ja loomulikult lõplike toetusesaajate seisukohad. See arutelu peaks andma meile olukorrast hea ülevaate ja meie töörühm saaks esitada konkreetsete ettepanekud, kuidas selle olulise küsimusega paremini tegeleda.

Kõrgetasemelise töörühma esimene koosolek oktoobris 2015

Ainukordne ülevaade

Siim Kallasel on laialdasi kogemusi Euroopa tasemel eeskirjade lihtsustamisega seotud probleemidega. Kallas kuulus Barroso komisjoni kahel ametiajal: esmalt komisjoni asepresidendina administratiivajade, auditi ja korrupsioonivastase võitluse alal ning seejärel transpordi alal. Ta on olnud ka Eesti rahandus- ja peaminister. Siim Kallase kogemus Eestis reformide läbiviimise ja ELi rahalise toetuse ja reformide kombinatsioonist tuleneva majandusliku ülemineku jälgimise alal on andnud talle ainukordse nägemuse, kuidas ELi rahastamist kohapealse arenguga kõige paremini siduda. Tal on töötanud majandus- ja rahandusalal ning on Tartu Ülikooli külalisprofessor.

Mida teie kui kõrgetasemelise töörühma eesistuja arvate, kuidas lihtsustamine saavutatakse?

Kõik soovivad tulemusi ja seda, et raha kasutatakse õigesti; seega peab lihtsustamine tagama rakendussüsteemi tõhusa toimimise nii, et põhitähelepanu koonduks tulemustele. Sellel perioodil peame me maksimaalselt suurendama juba olemasolevaid võimalusi – me oleme andnud juba soovitusi

selle kohta, mis on meie arvates saavutatav, näiteks haldus- ja tegevussuutuste jaoks lihtsustatud kulude kasutamise hõlpsamaks muutmise.

Tulevikku silmas pidades ma arvan, et läheb vaja radikaalsemat lähenemist, milles kajastuvad mõningad muutused fondide prioriteetides. Ma pean siin silmas seda, et raamistik peaks olema paremini kohandatud investingu tüübile, näiteks läbi paindlikuma lähenemise, mis peegeldaks erinevate rahastamisvahendite olemust. Samuti on meil vaja tegeleda usalduse probleemiga erinevate auditi- ja kontrolltasandite vahel.

Nii selle perioodi kui tuleviku puhul olen ma arvamusel, et lihtsustamine saavutatakse ainult siis, kui selleks on olemas poliitiline tahe ja kõikide osapoolte toetus. Isu lihtsustamise järele kasvab. Ilmselgelt näitab komisjon kõrgetasemelise töörühma moodustamisega üles huvi leida fondide rakendamiseks paremaid viise, aga ma olen samasugust huvi näinud ka oma koostöös Euroopa Parlamendi ja Regioonide Komiteega. Ma tean, et liikmesriigid on samuti valmis, ning seega usun, et leiame konkreetsed lahendused. ■

LISATEAVE

<http://bit.ly/1eYWX6J>

LÜHIUUDISED [IN BRIEF]

Projektide tutvustamine Kreekas

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat korraldas kogu ELis kampaania „Europe in my Region” ning selle raames oli Kreeka inimestel käesoleva aasta mais ja juunis võimalik õppida lähemalt tundma projekte, mida EL oli nende piirkonnas kaasrahastanud. Majandus-, arendus- ja turismiministeeriumi riikliku strateegilise raamistiku (NSRF) riikliku koordineerimisameti ja piirkondade korraldusasutuste poolt Ateenas ja üheksas piirkonnas korraldatud 26 ürituse keskmes olid peamiselt haridussektori, kultuuri, transpordi ja linnakeskonnaga seotud projektid.

Kreeta piirkond kutsus õpilasi teadus- ja tehnikafondi informatsioonikeskuse teadlaste loodud tehintellekti rakenduse esitlustele. Teavitussyrituste sari viidi läbi viies koolis (Kreeta piirkonnas, Chioses ja Tripolis), mille ehitamist, laiendamist või täiendamist rahastati NSRFi alusel aastatel 2007–2013.

Transpordisektoris kutsus suur ELi kaasrahastatud projekt Kreeka pealinna majandus-, arendus- ja turismiministeeriumi riikliku strateegilise raamistiku (NSRF) riikliku koordineerimisameti algatusel külla teiste toetust saavate projektide esindajad.

Euroopa päeval avati Ida-Makedoonia ja Traakia piirkonnas NSRFi vahendite abil restaureeritud Xanthi garnisoni peakorter ning korraldati näitus Dramas vana tubakalao viietärnihotelli ümber ehitamisest JESSICAst saadud toetuse abil. Kultuuriprojekte tutvustasid ka Epiruse, Joonia saarte, Tessaalia, Lääne-Kreeka, Peloponnesose ja Kreeka mandriosa piirkonnad.

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/et/atlas/greece/

Edukas aasta EFSI-le

Poolteist aastat pärast seda, kui president Jean-Claude Juncker kuulutas välja Euroopa investeerimiskava, ja aasta pärast Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) tegevuse algust tegi komisjon kokkuvõtte senistest saavutustest.

EIP grupi hallatav EFSI on kindlalt teel selle poole, et jõuda vähemalt 315 miljardi euro suuruses summas investeringute reaalmaajandusse suunamiseni 2018. aasta keskpaigaks. EFSI pakub esmast tagatist kahjumile, mistõttu on EIP saanud investeerida arvukamatesse ja vahel ka suurema riskiastmega projektidesse ning kiiremini, kui see oleks olnud võimalik ilma EFSI abita. Fond tegutseb kokku juba 26 liikmesriigis ja praeguseks saadud kinnituste põhjal on lootust kaasata investeringuid 100 miljardi euro ulatuses.

Veebruaris andis komisjon välja suunised Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondide EFSIga kombineeritud kasutamise kohta, et võimaldada maksimaalselt suuri investeerimismahte. Seda kombinatsiooni on juba esimeste projektidega rakendatud ning edaspidi võib oodata, et see muutub veelgi lihtsamaks. ■

LISATEAVE

<http://europa.eu/!XC78YN>

Üks kõigi, kõik ühe eest

INTERact

Programm Interact on näide tõhusa haldamise headest tavadest koos ühtlustatud vahendite väljatöötamisega Interregi

kogukonna jaoks, sh kaubamärgid KEEP, HIT, eMS ja Interreg. Interacti kommunikatsioonijuht Gabriel Alvarez selgitab lähemalt.

Euroopa Liidu struktuuri- ja investeerimisfondide tõhus haldamine tekitab Euroopa piirkondadele sageli mitmeid probleeme, eriti mis puutub rahaliste vigade vältimisse, tagades samal ajal konkreetseid tulemusi. See tõttu on üldiselt tavaks, et iga riik või isegi piirkond töötab selleks välja oma lahendused. Sellise lähenemisviisiga võivad siiski kaasna suured rahalised ja halduskulud.

Selle probleemi lahendamiseks moodustas Euroopa Komisjon Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamise lihtsustamisega tegeleva kõrgetasemelise sõltumatute ekspertide töörühma. Nende ülesanne on anda komisjonile nõu, kuidas saaks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saajate tööd lihtsustada ja vähendada nende halduskoormust.

Samal ajal kuulub Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) investeerimisprioriteetide hulka riiklike ametiasutuste ja sidusrühmade institutsioonilise suutlikkuse suurendamine ja tõhus avalik haldus. Seda on kajastatud ühissätete määruse valdkondliku eesmärgi nr 11 all 2014.–2020. aasta programmiperioodiks.

Kvaliteetne avalik haldus mõjub majanduskeskkonnale positiivselt, kuna see aitab suurendada tootlikkust, konkurentsi ja majanduskasvu. Selles kontekstis on Interregi programmidel

ja liikmesriikidel suurepärane võimalus saavutada erinevate üksuste vahel maksimaalne sünergia.

Programm Interact on oma abistavas rollis valinud põhiliseks lihtsustamismeetodiks ühtlustamise, et muuta Interregi programmidega seotud asutuste ja toetusesaajate töö sujuvamaks. Toetudes Interacti abile on Interregi kogukonna baasil loodud töörühmi ja eksperdirühmi, kes osalevad kõigi programmide käigus kasutamiseks mõeldud ühiste toodete väljatöötamises.

Tänu sellisele ühisele lähenemisviisile on Interregi programmide jõupingutused püüelda koostöö, lihtsustamise ja tulemustele orienteerituse poole kahtlemata aidanud rahalisi ja inimressursse kokku hoida. Selle tegevuse tulemusel sai Interact luua kaubamärgid KEEP, HIT ja eMS ning üldise Interregi kaubamärgi.

keep

KEEP on aastast 2000 kasutatav igakülgne lihtne Euroopa andmebaas, otsingumootor ja klastrite loomist võimaldav vahend Interregi, Interreg-IPA CBC ja ENPI/ENI

CBC projektidele ja toetusesaajatele. See suurendab Interregi nähtavust ja ELi rahaliste vahendite kasutamise läbipaistvust, laiendab koostööd ning võimaldab paremini analüüsida koostöö puudujääke, edukaid tulemusi ja suundumusi.

KEEP pakub mitmeid võimalusi otsida asjakohaseid partnereid ja teavet sarnaste projektide kohta erinevates teemavaldkondades ning koguda andmeid aruandluse, teadusuuringute ja statistika jaoks. Praeguseks on andmebaasi sisestatud üle 17 000 territoriaalse koostööprojekti, mis moodustab 73% projektidest aastatel 2000–2006 ja 93% kõigist projektidest aastatel 2007–2013.

Pakett HIT koosneb mallikomplektist, teabelehtedest ja näidisvormidest, mis pakuvad Interregi programmide haldamiseks toetust ja suuniseid mitmesugustel teemadel: projektide valimine ja rakendamine, finantskontroll ja auditeerimine ning kulude rahastamiskõlblikkus.

Sellega seoses on vastastikku kokku lepitud miinimumnõuetes andmete kogumise ja töötlemise kohta vastavalt ELi poliitikale selles küsimuses. Interacti 2015. aastal läbiviidud uuringu kohaselt kasutab ajavahemikul 2014–2020 HIT paketti 66% Interregi programmidest

ning 20% programmidest leiab sellest häid ideid.

eMS on ELi koostööprogrammide ja projektide kasutusvalmis seiretarkvara, mis hõlmab projekti kogu elutsüklit alates taotlusest, hindamisest ja rakendamisest kuni maksete ja Euroopa Komisjonile aruannete esitamiseni.

ELi koostööprogrammid saavad Interacti väljatöötatud tarkvara kasutada tasuta. Siiani on eMSi kogukonnaga liitunud 33 Interregi, Interreg-IPA CBC ja ENI CBC programmi ning paljud kasutavad juba eMSi taotlusvoorde, projektide hindamise ja aruandluse jaoks.

eMS muudab ELi koostööprogrammid taotlejatele paremini kättesaadavaks, sest see pakub kogu Euroopas ühtlustatud kasutajaliidest projektitaotluste ja aruandluse jaoks. Praeguseks on see säästnud maksumaksjate raha juba üle

kümne miljoni euro suuruses summas. Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi lihtsustamisega tegelev kõrgetasemeline töörühm (vt lk 14) tunnustas samuti eMSi ning nimetas selle heaks tavaks.

Interact on Interregi kogukonda kuuluv ERFi programm, mille põhiülesanne on pakkuda teenuseid, mis toetavad programme Interreg, Interreg IPA-CBC ja ENI. See on seotud temaatilise eesmärgiga nr 11 (institutsioonilise suutlikkuse parandamine ja tõhus avalik haldus).

Ühine kaubamärk

Interregi kaubamärgi kujundamine hõlmab keelest olenematu ühise nomenklatuuri (Interreg) vastuvõtmist kõigi programmide jaoks, ühtset logot ja Euroopa koostöö päeva nimelist teavituskampaaniat. Kampaania eesmärk on jagada igal aastal 21. septembril korraldatud kohalikel üritustel teavet projektitulemuste kohta.

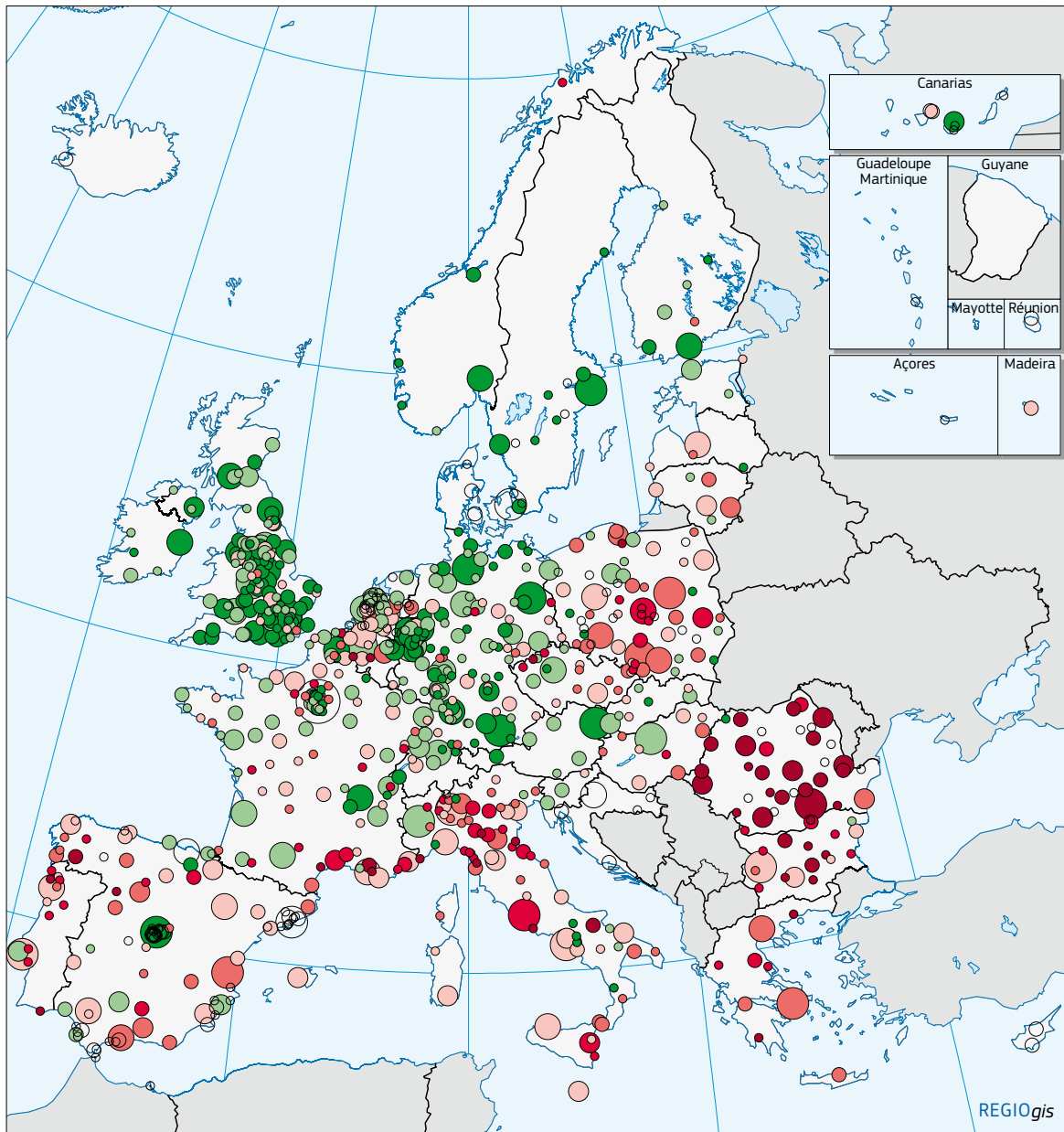
Interregi kaubamärgi üldine eesmärk on suurendada selle nähtavust ja tuntust. Euroopa Komisjon võttis Interregi kaubamärgialgatuse alusel oma otsuses programmivaldkondade ja eelarvete kohta isegi uuesti kasutusele selle nime Interreg V. Üle 70% programmidest on võtnud kasutusele uue Interregi logo ja osalenud Euroopa koostöö päeval. ■

LISATEAVE

www.interact-eu.net

LINNADES LIIKLUSÕNNETUSTES HUKKUNUD, 2011–2013

EL tahab 2020. aastaks vähendada liiklusõnnetustes hukkunute arvu poole võrra ehk alla 3,1 hukkununi 100 000 elaniku kohta. Selle eesmärgini on jõutud kõigis rohelisega tähistatud linnades. Enamikus Kirde-Euroopa linnades on liiklusõnnetustes hukkunute arv väike, kuid lillaga tähistatud linnades tuleb seda siiski veel vähendada. See arv on suur enamikus Rumeenia linnades (üle 9) ning paljudes Bulgaaria ja Kreeka linnades (üle 6). Samuti on arenguruumi enamikus Itaalia, Poola, Hispaania ja Portugali linnades, et jõuda 2020. aastaks ELi eesmärgini.

Hukkunute arv 100 000 elaniku kohta

- < 2.0
- 2.0 - 3.1
- 3.1 - 4.5
- 4.5 - 6.0
- 6.0 - 9.0
- ≥ 9.0
- Andmed puuduvad

Kesklinna rahvaarv

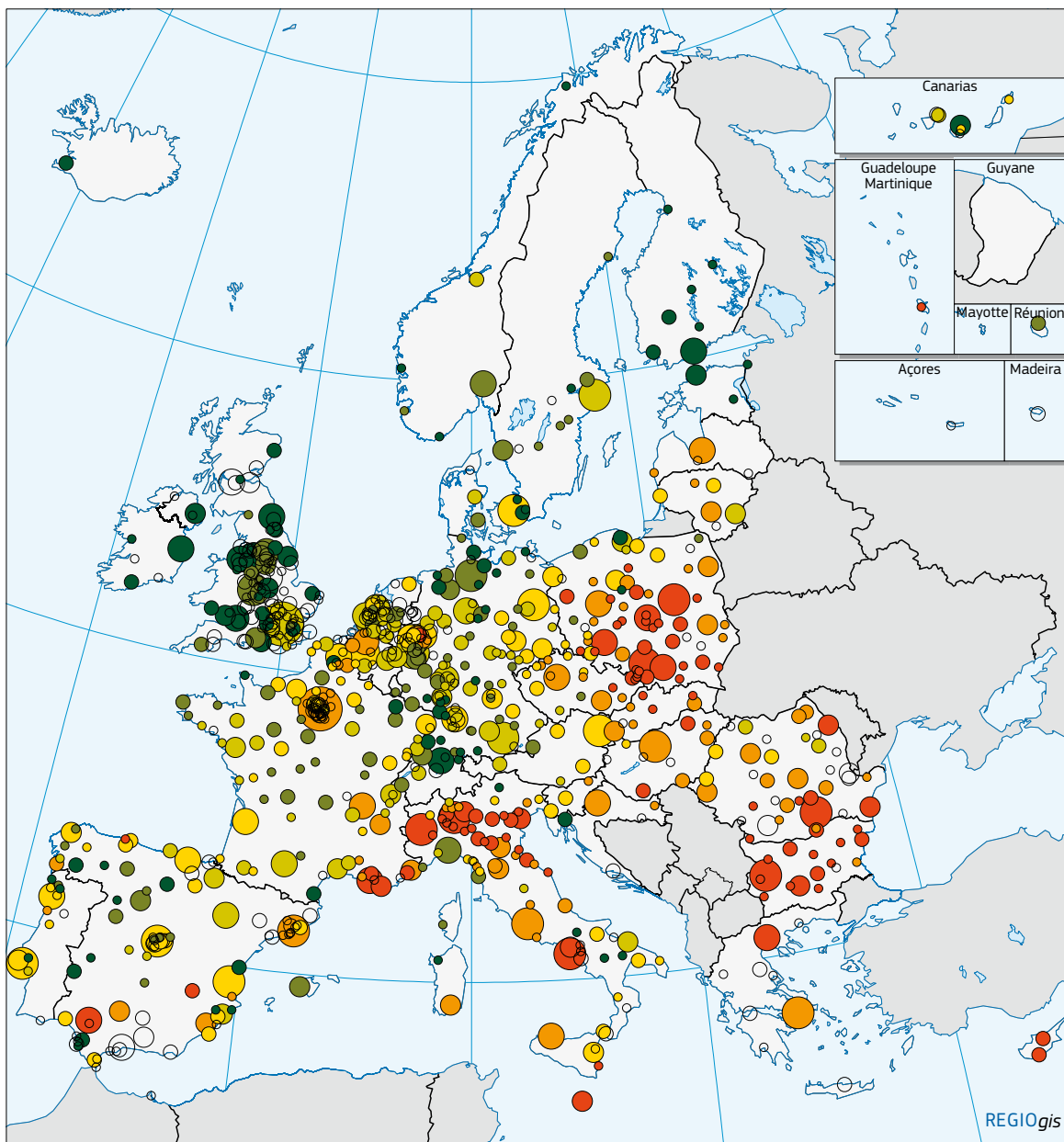
- < 100 000
- 100 000 - 250 000
- 250 000 - 500 000
- 500 000 - 1 000 000
- 1 000 000 - 5 000 000
- ≥ 5 000 000

AT: 2013; BE: 2011 and 2013
 IT, PL, PT, SI, SK, FI, NO: 2011-2012.
 IE, EL: 2011; CZ, ES, FR, SE: 2010-2011
 MT: 2009; LU: 2008-2009; RO:2008
 Allikas: Eurostat

0 500 Km
 © EuroGeographics – administratiivpiiride liit

LENDUVATE OSAKESTE KONTSESTRATSIOON (PM10) LINNADES, 2013

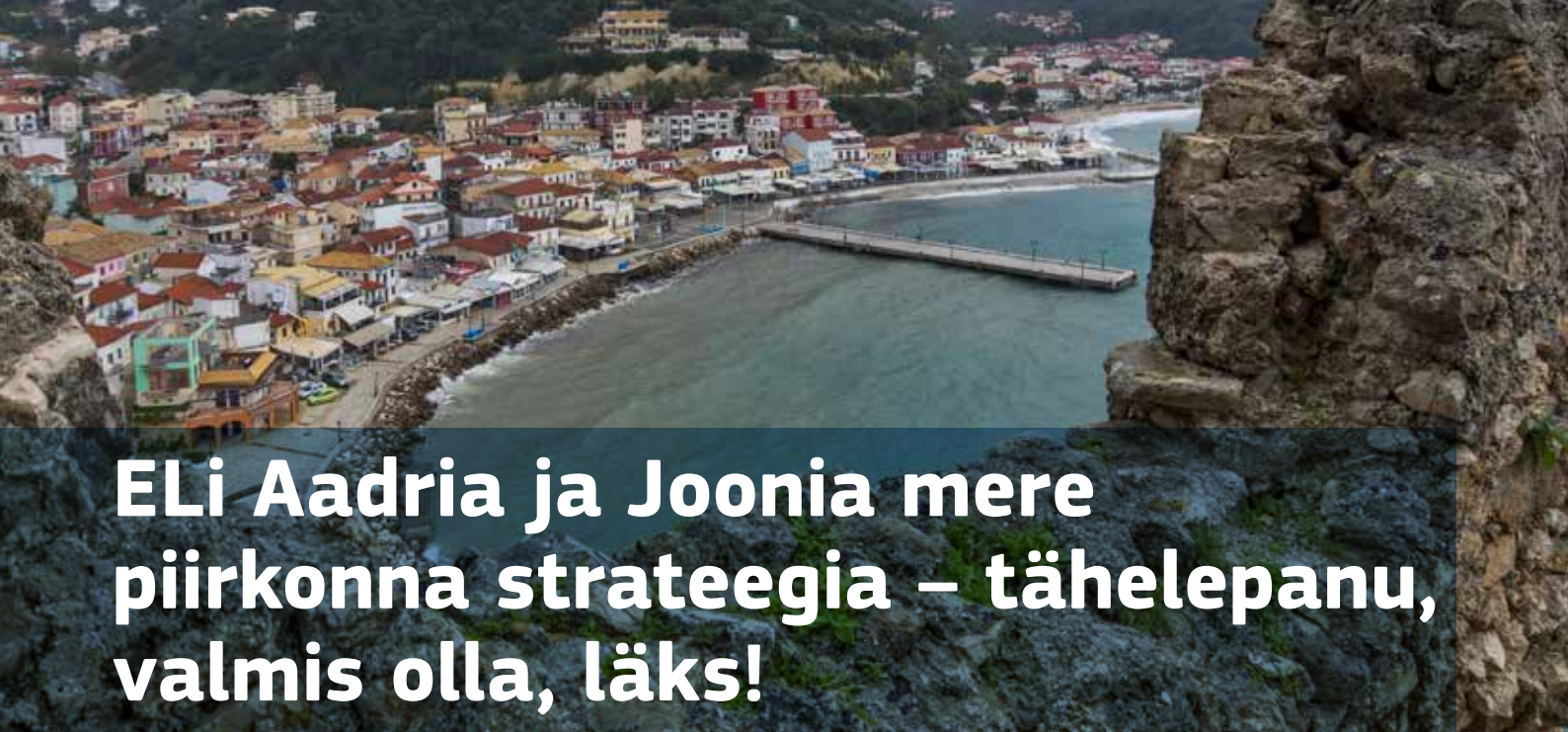
Õhusaaste võib halvendada inimeste tervist ja isegi lühendada eluiga. ELi direktiiviga on määratud peente ($10 \mu\text{m}^*$) osakeste kontsentratsiooni piiriks kuni $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Punasega tähistatud linnades ületati see piir 2013. aastal. Maailma Terviseorganisatsiooni suunises on määratud veel rangem piirväärtus $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. 2013. aastal ületati see väärtus kõigis kollase ja oranžiga tähistatud linnades. Kontsentratsioon oli kõige suurem Bulgaarias, Lõuna-Poolas, Küprosel ja Itaalias Po jõe orus asuvates linnades. Mõlemast piirväärtusest peeti kinni vaid vähestes linnades. Need olid peamiselt Soomes ja Ühendkuningriigis ning mõned ka Hispaanias, Prantsusmaal ja Saksamaal.

<p>Keskmine päevakontsentratsioon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● < 19 ● 19 - 21 ● 21 - 23.8 ● 23.5 - 27 ● 27 - 33 ● >= 33 ○ Andmed puuduvad 	<p>Kesklinna rahvaarv</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ < 100 000 ○ 100 000 - 250 000 ○ 250 000 - 500 000 ○ 500 000 - 1 000 000 ○ 1 000 000 - 5 000 000 ○ >= 5 000 000 	<p>Linna piires mõõtejaamades registreeritud keskmised väärtused. Allikad: EMP, regionaal- ja linnapolitika peadirektoraat</p>
---	--	--

0 500 Km
© EuroGeographics – administratiivpiiride liit

* Osakesi mõõdetakse mikromeetrites ($\mu\text{m} = 1/1000 \text{ mm}$) / mikrogrammides ($1 \mu\text{g} = 1/1000 \text{ 000 g}$) kuupmeetri kohta ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia – tähelepanu, valmis olla, läks!

ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (EUSAIR) eesmärk on aidata sellel Euroopa geograafilise ühtsuse seisukohalt tähtsal piirkonnal, kus elab 70 miljonit inimest, lõigata kasu tihedamast koostööst sellistes valdkondades nagu meremajanduse edendamine, keskkonnakaitse, transpordi- ja energeetikaühenduste täiendamine ning säästva turismi hoogustamine.

Poolteist aastat pärast avakonverentsi Brüsselis 2014. aasta novembris on see ELi kolmas makropiirkondlik strateegia jõudnud nüüd rakendamisfaasi. Kaheksa osaleva riigi (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Kreeka, Itaalia, Montenegro, Serbia ja Sloveenia) koostöö alused on paika pandud tugeva platvormi kaudu määratletud prioriteetidena strateegia nelja temaatilise tugisamba kujul: 1) meremajanduse kasv; 2) piirkonna ühendamine; 3) keskkonna kvaliteet; ja 4) säästev turism. Detsembris 2015 EUSAIRiga sama geograafilise ala kohta vastu võetud Interregi programmis ADRIAN on täiendav prioriteetne suund toetada strateegia juhtimis- ja haldusstruktuure.

Dubrovnikus (Horvaatia) 12.–13. mail 2016 peetud EUSAIRi esimesel foorumil liitus regionaalpoliitika volinik Corina Crețu kaheksa asjaomase riigi välisministrite, ELi fondide haldurite ja enam kui 600 põhiliste sidusrühmade (riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud valitsusasutused, teadusringkonnad,

ettevõtlussektor ja kodanikuühiskond) esindajaga Aadria ja Joonia piirkonnast, et vaadata üle selle ELi makropiirkondliku strateegia alusel tehtud edusammud ning määratleda edasised tegevussuunad.

Sõnadest tegudeni

Foorumi avakõnes nimetas volinik Crețu kolme põhitegurit, mis aitavad sõnadelt tegudele üle minna: esiteks tuleb mõelda piiri- ja valdkonnaüleselt ehk väljuda oma mugavustsoonist; teiseks tuleb kindlasti kõik asjaomased partnerid kokku koguda; ja kolmandaks tuleb poliitilise tahte kõrvale leida piisavaid ressursse. Ministrid võtsid vastu nn Dubrovniku deklaratsiooni, milles nad kinnitavad oma otsustavust eraldada sellele rahalisi, haldusala- seid ja tehnilisi ressursse ning kutsuvad üles seadma strateegia paremini vastavusse riiklike rahastamisprioriteetidega.

Foorumil osalejad arutasid, kuidas saab makropiirkondlik lähenemisviis aidata suurendada piirkonna vastupanuvõimet, tegeledes üheskoos esilekerkinud keerukate ja mitmekülgsete probleemidega, millega ei ole üksikutel riikidel enam lootust eraldi toime tulla. Teine põhiteema oli vajadus tõhusa mitmetasandilise valitsussüsteemi järele, kuna see on strateegia nõuetekohase rakendamise ja selle eesmärkide täitmise peamine eeldus.

Foorumil kinnitati EUSAIRi võimalusi mitte üksnes suurendada piirkonna konkurentsivõimet ja ühenduvust, vaid ka toetada nelja osaleva kandidaatriigi ja potentsiaalse kandidaatriigi teed ELi lõimimise suunas.

Strateegia toetab kaheksat riiki nelja tugisamba abil:

Blue Growth
EUSAIR

Kreeka ja Montenegro

Connecting the Region
EUSAIR

Itaalia ja Serbia

Environmental Quality
EUSAIR

Sloveenia ning Bosnia ja
Hertsegoviina

Sustainable Tourism
EUSAIR

Horvaatia ja Albaania

Valdkonnaülesed aspektid ja horisontaalsed põhimõtted:

- › Suutlikkuse suurendamine, sh teavituse alal
- › Teadus- ja uuendustegevus, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad
- › Kliimamuutuse leevendamine ja sellega kohanemine
- › Katastroofiriski ohjamine

Horvaatia valitsus andis 1. juunil 2016 Aadria ja Joonia algatuse ning EUSAIRi *pro tempore* eesistuja ülesanded üle Kreeka valitsusele. Foorumi lõppistungil lausus majandusministri asetäitja Alexis Charitsis oma sõnavõtu, et Kreeka eesistuja-perioodi juhtmotiiviks saab „mõtles makropiirkondlikult, tegutses kohalikul”.

Makropiirkondlik strateegia on integreeritud raamistik, mida võib muuhulgas toetada Euroopa Liidu struktuuri- ja investimisfondide kaudu, et lahendada samas geograafilises piirkonnas asuvate liikmesriikide ja kolmandate riikide ees seisvaid ühiseid väljakutseid. Tänu sellele tihenev koostöö aitab neil saavutada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

Nõukogus 2014. aastal heaks kiidetud ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia on kolmas ELi makropiirkondlik strateegia. Sellele eelnes teedrajav ELi Läänemere piirkonna strateegia (EUSBSR) ja ELi Doonau piirkonna strateegia (EUSDR), mille nõukogu kiitis heaks vastavalt 2009. ja 2011. aastal. Neljas makropiirkondlik strateegia Alpi piirkonna kohta võeti vastu jaanuaris 2016 (vt *Panorama* nr 56).

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/adriatic-ionian/2016

<http://www.adriatic-ionian.eu/>

Pildile tabatud

Igal aastal saavad tuhanded projektid kogu Euroopas Euroopa Liidult regionaalfondide kaudu toetust. Fotokonkurss „Europe in My Region” on hea võimalus minna oma kaameraga välja ja pildistada mis tahes ELilt toetust saanud projekti. Siin on vaid väike valik fotodest, mis on viimastel aastatel pildistatud Euroopa erinevates piirkondades.

Käesoleva aasta konkursil osalemise tähtaeg on 28. august 2016. Võitjatele antakse auhinnad kätte 10.–13. oktoobril Brüsselis toimuvale Euroopa piirkondade ja linnade nädalal. ■

LISATEAVE

<https://goo.gl/t3iwcT>

Oma sõnadega on *Panorama* rubriik, kus kohaliku, piirkondliku, riikliku ja Euroopa tasandi sidusrühmad avaldavad arvamust reformitud ühtekuuluvuspoliitikast ja kirjeldavad oma plaane 2014.–2020. aasta programmitöö perioodiks.

Panorama võtab hea meelega vastu teie emakeeles kirjutatud kaastöid ja võib neid tulevastes väljaannetes avaldada. Kaastöö esitamise tähtaegade ja suuniste kohta teabe saamiseks võtke meiega ühendust.

regio-panorama@ec.europa.eu

Arctic Smartness – piirkonna potentsiaali ärakasutamine

Lapimaa on ELi kõige põhjapoolsem piirkond ja värv Arktika piirkonda. Lapimaal on oluline koht mitte ainult kliimamuutuste ja loodusvarade säästva arengu koha pealt, vaid ka rahvusvahelise koostöö, üleilmse julgeoleku ja majandusarengu osas, nagu mainiti hiljutises Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühisteatises ELi tervikliku Arktika poliitika kohta.

Samuti on tegemist suurima loodussaaduste kogumise sertifitseeritud piirkonnaga.

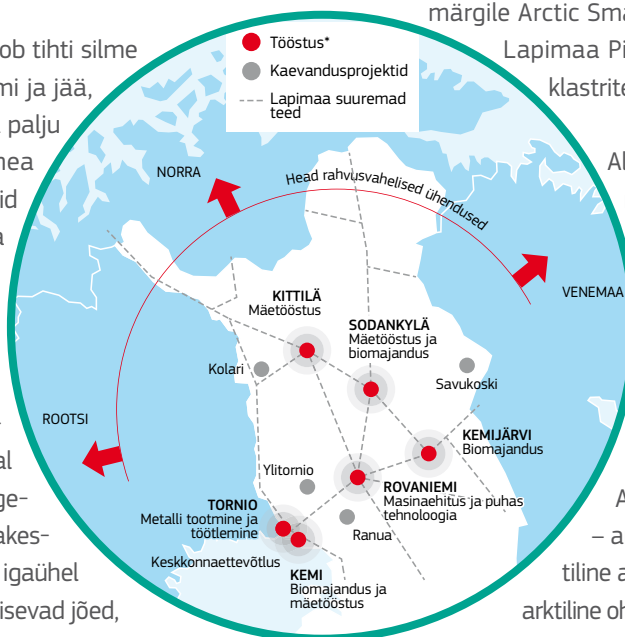
„Me otsustasime Lapimaa tulevikku investeerides võtta vastu julgeid ja avatud mõtteviisi kajastavaid otsuseid. Lapimaa oli esimesi piirkondi Soomes, kes võttis omaks aruka spetsialiseerumise (S3) kontseptsiooni. Arukas spetsialiseerumine oli oluline versustapost, mis aitas meil ära tunda piirkonna potentsiaaliga seotud kiire arenguga tööstusharud ja lõi vundamenti piirkonna kaubamärgile Arctic Smartness,“ ütleb Kristiina Jokelainen, Lapimaa Piirkonnanõukogu S3 ja piirkondlike klastrite arengu juhataja.

Väljend „Arktika piirkond“ toob tihti silme ette stereotüübid nagu lumi ja jää, aga piirkonnal on pakkuda palju enam: tohutud loodusvarad, hea taristu ja uuenduslik mõtteviis. Vaid mõne aasta jooksul on Lapimaa muutnud oma arktilised probleemid „arktiliseks arukuseks“ kaubamärgiga Arctic Smartness.

Kuidas sai Lapimaast kõige innovatiivsem Arktika piirkond? Tänapäeval on Lapimaa haruldane kooslus lugematute väikestest küladest, linnakeskustest ja turismikuurortidest, kus igal ajal on palju ruumi. Siin on metsad, kohisevad jõed, suur hulk teadusteenuseid ning stabiilne investeerimis- ja ärikeskkond, mida toetavad tugev piiriülene koostöö ja koostöövõrgustikud. Siin on Arktika osa argipäevast.

Tööstuslike eriteadmiste ja säästvale arengule pühendumise tasakaalustatud kombinatsioon moodustab Lapimaa piirkonna tohutute loodusvarade kasutuselevõtu tuuma.

Vaatamata oma märkimisväärsele tööstuse arengule – see on ELi üks kõrgeima metsa- ja mäetööstuse kontsentratsiooniga piirkond – on Lapimaa maailmas üks puhtaima vee ja õhuga regioone.

Algusest peale oli S3 kavandamine ja rakendamine rajatud sidusrühmade laiale osalusele ja piirkondlikule kaasamisele. Lapimaa Arctic Smartness on nii piirkondliku kui piirkondadevahelise koostöö käigus toimuv erinevate sektorite ja tehnoloogiate vaheline interaktsioon.

Arctic Smartnessi piirkondlikud klastrid – arktiline tööstus ja ringmajandus, arktiline arukas maakogukond, arktiline disain, arktiline ohutus ja turvalisus ning arktilised arengukeskkonnad – on Lapimaa säästva arengu ja piirkondliku innovatsioonisüsteemi selgrooks. See kaasaegne, mitme valdkonda hõlmav sünergiline piireületav lähenemine aitab meil üle saada piirkonna kriitilise massi vähesusest ja viia Lapimaa tööstused üleilmsetesse väärtusahelatesse. ■

Päivi Ekdahl – Lapimaa Piirkonnanõukogu arendusdirektor

Ühtekuuluvuspoliitika toetus saartele

Saarepiirkondadel on ühiseid erijooni ja omadusi, mis eristavad neid selgelt mandripiirkondadest.

ELi struktuuri- ja investeerimisfondid on äärmiselt vajalikud, et aidata nendes piirkondades pikaajalisi investeerimisprojekte käima panna ja ületada rahastamise puudujääke.

Euroopa Liidu (EL) toimimise lepingu artiklis 174 tunnistatakse, et saartel valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad tingimused, mis nõuavad eritähelepanu. Ettevõtted ja elatise teenimine kannatavad igapäevaste raskuste all, nagu mastaabisäästu võimaluse puudumine, väike turg ja piiratud erainvesteeringud erinevates sektorites, sh transport, energiatõhusus (seotud energiavaesusega), digitaalühendused jne.

Ühtekuuluvuspoliitika on Euroopa poliitikatest kõige sobivam saarte ees seisvate probleemide lahendamiseks. Saartelt võib leida suurepäraseid näiteid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisest transpordi, energiatõhususe, taastuvenergia ja teadustegevusega seotud investeeringute tegemiseks. Need aitavad täita Euroopa 2020. aastaks seatud ja edasisi ülesandeid.

Samas on ka näiteid ebaõnnestumistest ja moonutustest, eriti seoses saarte juurdepääsuga ühtekuuluvuspoliitika vahenditega NUTSi 3. või madalamal tasandil, kui nad kuuluvad mandril

asuvate NUTSi 2. tasandi piirkondade koosseisu, millel on märkimisväärselt kõrgem SKP.

Saared on oma kõrvalise asukoha ja olemuslike omaduste tõttu olnud eriti altid hiljutise finantskriisi mõjudele. Eurostati uusimad näitajad piirkondliku SKP kohta 2014. aastal näitavad, et suurim langus (ligikaudu 30%) Euroopas leidis aset saartel, mis annab veel kord tunnistust kasvavast arengulõhest Euroopa kesksete ja äärepoolsemate piirkondade vahel. Sellega tuleb edaspidi tegeleda ühtekuuluvuspoliitika territoriaalse mõõtmte tugevdamise teel.

Äärepoolsete merepiirkondade konverents (www.cpmr.org), kuhu kuulub umbes 160 piirkonda ligikaudu 200 miljoni elanikuga, võitleb paremini tasakaalustatud arengu eest Euroopa territooriumil. Aastast 1973 on see konverents ja selle moodustatud saarte komisjon suunanud oma põhitähelepanu ja tegevuse sellele, et tagada nende äärepoolsete ja saareliste liikmespiirkondade huvid ja vajadustega arvestamine poliitikavaldkondades, millel on suur territoriaalne mõju, nagu sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus, merenduspoliitika ja juurdepääsetavus. ■

George Hatzimarkos, äärepoolsete merepiirkondade konverentsi saarte komisjoni president ja Lõuna-Egeuse piirkonna kuberner (Kreeka)

Pomorze arukas lähenemisviis linnade taaselustamisele

Pomorze on Poola omavalitsuslik piirkond, kus rakendatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) rakenduskava, mille üheks ülesandeks on muuhulgas linnade taaselustamine. See rakenduskava on kõigest üks vahenditest, mida kasutatakse Pomorze 2020. aasta piirkondliku arengustrateegia rakendamiseks.

Pomorze piirkonna rakenduskava (2014–2020) eesmärk on asuda lahendama piirkonna arengut takistavaid majanduse, hariduse, kutseõppe ja sotsiaalvaldkonna, üksikute alade võimaluste, transpordisüsteemi, energeetika ja keskkonnaga seotud probleeme. Väga erinevaid valdkondlikke ja rakendusmeetmeid kasutades on eesmärgiks tagada sünergia, sidusus ja katkematu koordineeritus.

Selle saavutamiseks rakendatakse Pomorzes edukalt läbirääkimisi, millesse on kaasatud mitmesugused partnerasutused, üksused ja kogukonnad. Samuti hõlmab see arukat spetsialiseerumist, parimate taaselustamisprojektide arendamist ning tegevuse koordineerimist linnades ja neid ümbritsevates funktsionaalsetes piirkondades.

Selles Poola piirkonnas on kasutusele võetud ainulaadne alt üles suunatud partnerlusmenetlus, mille käigus määratakse arukad spetsialiseerumisalad avalike konkurssidega asjast huvitatud ettevõtjate ja teaduskogukondade esitatud ettepanekute põhjal. Ettepanekutele annavad hinnangu rahvusvahelise ettevõtlus- ja teadustegevuse kogemustega eksperdid väljastpoolt seda piirkonda ja välisriikidest. Menetluse tulemusel selgitasid piirkondlikud omavalitsusasutused välja neli arukat spetsialiseerumisala (vt lk 31).

Koostöö jõud

Spetsialiseerumisalade konkursi korras valimise menetlus käivitas väga aktiivse ettevõtlusalaste avastuste protsessi, mis hõlmas piirkonna erinevate partnerite koostööd, sealhulgas ettevõtjate, haridus- ja ärikeskkonna asutuste ning vabaühingute esindajate vahel. Teadus- ja ärimaailma vahelise koostöö edendajad said vahetult töötada huvitatud osapooltega. Ühtekokku kaasati üle 400 üksuse, sh piirkonna suurimad koolid ja kõrgkoolid, juhtivad äriettevõtted, omavalitsused ja nende liidud ning samuti haiglad ja arvukad vabaühendused. Samas koosnes suurim rühm ligikaudu 300 ettevõtet.

Läbirääkimiste meetod oli olulisel kohal piirkonna arukate spetsialiseerumisalade kindlaks tegemisel. Pärast arukate spetsialiseerumisalade valimist pidasid piirkondlikud omavalitsusasutused läbirääkimisi lepingute sõlmimiseks iga nende ümber moodustatud kogukonnaga, määratledes kõnealuse spetsialiseerumisala ulatuse ja prioriteetsed uurimisvaldkonnad ning samuti riiklikest vahenditest (sh piirkondliku rakenduskava (2014–2020) alusel) nende arendamiseks toetuste andmise põhimõtted ja lähenemisviisi.

Arukate majanduslike spetsialiseerumisalade rajamisel osalevate kogukondade märkimisväärse lõimimise ja selle kindlustamiseks sõlmitud eespool nimetatud lepingute alusel on

kavas luua palju uusi ja uuenduslikke ettevõtmisi, projekte ja tooteid, mida saab turustada ja sellel moel aidata kaasa Pomorze või ka teiste piirkondade arengule.

Valitud spetsialiseerumisalade valguses püüab Pomorze saavutada ülemaailmset tunnustust alternatiivseid kütuseliike kasutavate ujuvsõidukite, arukate kodude, energia salvestamise probleemi lahendava tehnika ning tervishoius kasutatavate uuenduslike toodete tootja ja teenuste väljatöötajana.

Arukate spetsialiseerumisalade valimise menetluse algusest peale pöörati tähelepanu erakapitali rollile erinevate rühmade kavandatud ettevõtmistes ja projektides. Erakapitali osalus ei taga üksnes rakendatud lahenduste suuremat tõhusust ja jätkusuutlikkust, vaid see käivitab ka mehhanismid, mis võimaldavad rahastada majanduse arengut pärast 2020. aastat, kui ühtekuuluvuspoliitika alusel rahastamine ei ole enam nii mahukas kui praegusel programmiperioodil.

Regeneerimispoliitika

Ajavahemikul 2014–2020 on linnade halvas seisukorras alade igakülgne taaselustamine ühtekuuluvuspoliitika üks prioriteete ja osa selle linnamõõtmest. See on ka kogu Poolas linnapoliitika tähtis osa. Sellel ajavahemikul on ühtekuuluvuspoliitika alusel toetust saavate projektide peatähelepanu sotsiaalsete, majanduslike ja ruumimeetmete igakülgtsel ja harmoonilisel ühendamisel, mille esmane eesmärk on halvas seisukorras linnaosade elanike sotsiaalne kaasamine ning nende vaesuse leevendamine.

Pomorzes rakendati seda lähenemisviisi juba aastatel 2007–2013 toonaste rakendusmehhanismide abil. ERFi kaasrahastatavate taaselustamisprojektide puhul olid pайдlikkusinst-

rumendi raames ette nähtud märkimisväärsed summad sotsiaalset laadi meetmete jaoks, mis võisid ulatuda kuni 15 %-ni abikõlblikest kuludest. Selle eesmärk oli toetada täiendavaid sotsiaalseid meetmeid Poola halvas seisukorras aladel, kasutades selleks eraldi rakenduskava, mis hõlmas ka Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) sekkumisvahendit.

Kasutatud ainulaadne meetod põhines linnadega nende taaselustamisprojektide ulatuse ja profiili üle läbirääkimiste pidamisel, rahastades neid projekte seejärel ajavahemikuks 2007–2013 ettenähtud piirkondliku rakenduskava alusel. Pomorzes kasutatakse seda katselist läbirääkimiste pidamise

Euroopa Solidaarsuse Keskus Gdańskis

Euroopa Solidaarsuse Keskus Gdańskis, sisevaade

läheneviisi optimaalsete lahenduste suuremahuliseks loomiseks linnadele ja nende funktsionaalsetele aladele, mis on riiklikest vahenditest toetuste saamiseks kõlblikud.

Äraproovitud

Ajavahemikuks 2014–2020 piirkondliku rakenduskava alusel rahastatavate taaselusamisprojektidega kasutatav läheneviis hõlmab selle äraproovitud meetodi jätkamist ja arendamist. Selle tulemusel viidi ellu kaheksa kompleksset regenereerimisprojekti, mis puudutasid 50 000 inimest, kes elasid viie linna allakäinud piirkondades.

Taaselustamisprojektides järgiti lõimitud projektide skeemi, mille puhul rakendatakse kaks tihedalt seotud projekti ning neist ühte kaasrahastatakse ESFi ja teist ERFi kaudu. Samal ajal määrab just sotsiaalse iseloomuga algatus taristuprojekti sisu, mitte vastupidi. Sellise mudeli rakendamist hõlbustab asjaolu, et piirkondlik rakenduskava ajavahemikuks 2014–2020 on praegu kahe rahastamisallikaga programm.

Mitmeastmelistes läbirääkimistes 31 linna ja piirkondlike omavalitsusasutuste vahel käsitleti muuhulgas halvas seisukorras alade piiritlemist, linnauuendamise programme ja lõimitud taaselusamisprojektide sisulist ulatust. Rahastatavad projektid peavad leidma lahendusi halvas seisukorras alade taaselusamisprogrammides kindlaks tehtud konkreetsetele probleemidele, kusjuures sotsiaalse, majandusliku ja ruumiseisundi täpsete näitajate põhjal piiritletud halvas seisukorras alade kriisilukord on suhteliselt tõsine võrreldes kogu linna ja piirkonnaga.

Projekte rakendavad linnad, kaasates erinevaid partnereid ja rühmi ning kasutades elanikke kaasavat lähenemisviisi, mis tagab üldsuse laialdase osaluse projekti igas järgus. Taaselustamisprojektide aluseks on piirkondlikul tasandil 2015. aastal vastu võetud taaselusamise määrus ja suunised. Taaselustamisprogrammi koostamine on raske ja mitmekülgne protsess ning seetõttu on 24 Pomorze linna ja asulat saanud selleks otstarbeks eraldatud eritoetusi.

Territoriaalne investering

Ajavahemiku 2014–2020 rakenduskava põhineb suures osas territoriaalsel lähenemisviisil. Lõimitud territoriaalsete lepingute raames peavad piirkondlikud omavalitsusasutused läbirääkimisi kaheksa funktsionaalse linnapiirkonnaga (ja samuti lõimitud territoriaalsete investeeringute osana eraldi kolmest linnast koosneva linnastuga), et moodustada sidusate projektide pakeetid. See hõlmab selliseid valdkondi nagu kutsealane aktiveerimine, eelkooliharidus, transpordisõlmed, jäätmekäitlus ja eriarstiabi teenuste arendamine. Need projektid võimaldavad arenguvõimalusi ära kasutada ja saada üle neile aladele iseloomulikest tõketest. Territoriaalsete lepingute raames vastuvõetud projektidel on eeliskorras (neile antud lisapunktidega) võimalus saada rahastamist piirkondliku rakenduskava alusel.

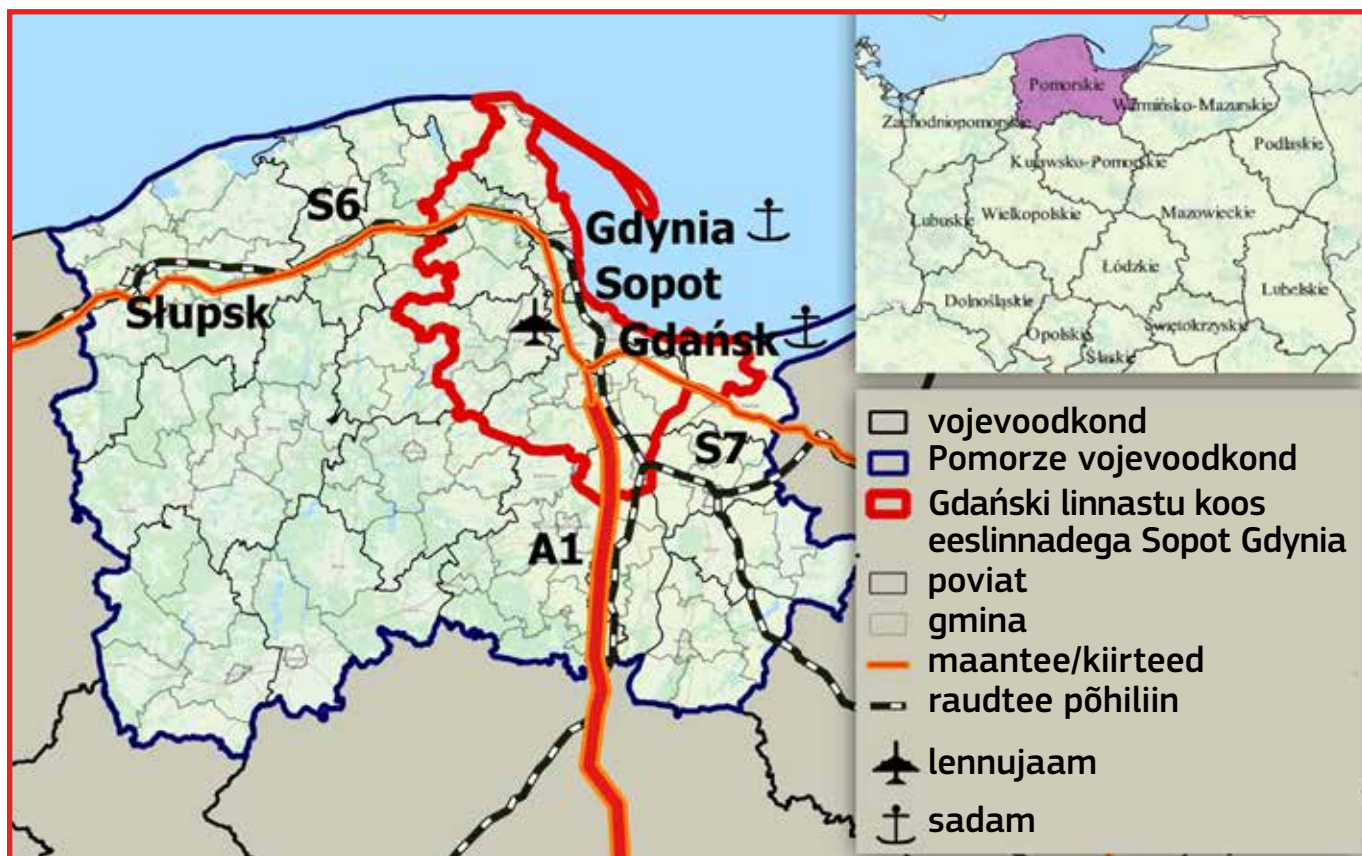
Pomorzes kasutusele võetud territoriaalne lähenemisviis põhineb esmajoonel asjaolul, et funktsionaalsetel aladel linna-probleemide lahendamiseks ei ole vaja üksnes rahalisi vahendeid, vaid eelkõige süstemaatilist koostööd nii ümberkaudsete omavalitsuste kui ka riigiasutuste, ettevõtjate, vabaihenduste ning haridus- ja teadusasutuste vahel. Sellise sünergia loomise eeskirjade eesmärk on innustada koostööd seal, kus seda varem ei tehtud, ja tugevdada juba olemasolevat koostööd.

Võttes arvesse ajavahemikul 2007–2013 kogutud kogemusi, peab meele pidama, et probleeme tuleb lahendada strateegiliselt läbimõeldud ja selle põhjal eelnevalt kavandatud tegevuse kaudu. Lepingud aitavad prioriteetseid projekte täpselt kindlaks teha, neid hoolikalt ette valmistada ja kordineerida. See suurendab võimalusi neid kõige soodsamate tulemustega rakendada.

LISATEAVE

www.pomorskie.eu

POMORZE VOJEVOODKOND

Rahvastik: 2 302 000 inimest, 6,0% Poola elanikkonnast. Piirkonna kasvav elanikkond on noorem Poola üldisest rahvastikust, seal on suurim loomulik iive ja positiivne rändesaldo.

Tööturg: töötajate arv kasvab ja töäjõu tootlikkus on suur ning sellest tulenevalt on majanduskasvu tase kõrge ja töötuse tase on langenud alla riigi keskmise.

Majandus: 64% keskmisest SKPst elaniku kohta (EL 28), majanduslik aktiivsus üle keskmise, kasumlikud uuenduslikud ettevõtted ja Poola juhtivad ettevõtted, sh väliskapitali osalusega.

Arukad spetsialiseerumisalad: avamere-, sadama- ja logistiline tehnika; interaktiivne tehnoloogia teaberikkas keskkonnas; energia ja kütuse tootmise, ülekande, jaotamise ja

tarbimise ning ehitamise ökoloogiliselt tõhusad tehnoloogiad; meditsiintechnoloogia eluviisihaguste ja eakate sektori jaoks.

Teised põhisektorid: äriteenused, farmaatsiatooted ja kosmeetika, biotehnoloogia, turism.

Tugevused: asub TEN-T võrgustikus; Gdańsk-Gdynia-Sopot koos eeslinnadega moodustavad uuendusliku ja loominguilise Balti linnastu; asub suurte meresadamatega rannikul; ainulaadne looduskeskkond ja kultuuripärand (sh vabaduse ja solidaarsuse linn Gdańsk); suur akadeemiline keskus.

LISATEAVE

www.rpo.pomorskie.eu

Ühtekuuluvuspoliitika projektide rajaleidjad

INTERVJUU POMORZE VOJEVOODKONNA VANEMA
MIECZYŚLAW STRUKIGA

Kuidas saab ühtekuuluvuspoliitika aidata kaasa Pomorze piirkonna majandusarengule? Mis valdkondi tahaksite esile tuua?

Ühtekuuluvuspoliitika on Pomorze jaoks otsustava tähtsusega. Peamiselt tänu sellele ressurssidele, eesmärkidele ja põhimõtetele oleme õppinud mõtlema ja tegutsema tulemustele suunatult ja lähenema kindlaks tehtud probleemidele igakülgsest. Seda on valdkondliku poliitikaga raske, kui mitte võimatu saavutada.

Samuti sundis ühtekuuluvuspoliitika meid tõhusalt keskenduma põhilisi raskusi tekitavatele valdkondadele. Näiteks hariduse alal panime erilist rõhku kutseõppele ja mobiilsuse alal keskendume ühistranspordile, sealhulgas rongiliiklusele. Tähtis on ka teadus- ja arendustegevuse tulemuste majandusse üleviimine, investeringute leidmine, energiatõhususe suurendamine ja turismitoodete võrgustiku loomine.

Mis on erinevate fondide ja rahastamisvahendite uue ühendatud kasutamise viisi eelised ja puudused? Kuidas tagate vastastikuse kooskõla ja täiendavuse?

Juba 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika arutelude algusest peale toetasime mõtet rakendusloovast, mis ühendab Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi. Arvan, et edaspidi peaks jätkuma nende fondide edasine konsolideerimine nii, et nende sek-

kumised oleksid täiesti täiendavad. Pomorze ei kõhkle kasutamast loimitud projektide mehhanismi, eriti taaselustamise ja kutseõppe valdkondades.

Mis puutub finantsinstrumentidesse, siis Poolas oleme me teerajajad. Minu arvates toovad need vahendid ühtekuuluvuspoliitika rakendamise mehhanisme turuolule lähemale, mis aitab riiklikke sekkumisi tõhusalt ja sihipäraselt läbi viia, suurendades nende mõju-kust. Tuginedes oma kogemustele

Mitmeotstarbeline rongijaam linnastu südames

See projekt on esimene Euroopa investeering, mida rakendati ELi tagastatava rahastamisvahendi JESSICA (Euroopa ühine toetus linnapiirkondade jätkusuutlikele investeeringutele) kaudu rahastatud avaliku ja erasektori partnerlusena. Projekt seisnes Sopot'i rongijaama ja selle ümbruse taaselustamises. Sellega loodi hoonekompleks, kuhu kuulub uus raudteejaam ning kaubandus-, büroo- ja hotellipinnad. Samuti loodi erinevaid ühistranspordiliike ühendav keskus.

www.sopotcentrum.com.pl

Torutunnel Martwa Wisla jõe all

finantsinstrumentidega, asutasime Pomorze arengufondi, millest saab pärast 2023. aastat üks piirkonna põhilisi investeerimisvahendeid.

Sihipärasuse ja koordineerituse kontekstis tasub märkida, et meie piirkondliku rakenduskava aluseks on selgelt territoriaalne lähenemisviis ja läbirääkimiste meetod, näiteks lõimitud territoriaalsete lepingute osana linnade funktsionaalsete alade jaoks. See tähendab, et me lepime läbirääkimiste teel põhiliste linnapiirkondade kohta kokku projektide paketid, millega püütakse piirkonna erinevates osades saavutada maksimaalset majanduslikku ja sotsiaalset mõju.

Üldiselt nõutakse, et Euroopa fondide haldamist tuleb lihtsustada. Milline on teie piirkonna konkreetne panus selle heaks?

Me pole kunagi kippunud looma keerulisi menetlusi ega seadnud toetusesaajatele tarbetuid nõudmisi. Oma piirkondliku rakenduskava ettevalmistamisel püüdsime jätkata sellist pragmaatilist ja paindlikku lähenemisviisi, kuid nüüd on meie käed seotud Euroopa ja siseriiklikul tasandil vastu võetud õigusaktidega. Ma mõistan koordineerimise vajadust ja arvan, et teatud valdkondades tuleks seda isegi suurendada, kuid see ei tohiks põhineda esmajoones arvukatel konk-

reetsetel suunistel, mida programme rakendavad asutused on kohustatud järgima. Piirkondadel on kogemusi ja nad ei kõhkle võtmast vastutust programmide mõju eest. Teisalt peaks neil olema rohkem vabadust valida parim tee, mis aitab neil oma eesmärki saavutada. Meie piirkondlikus rakenduskavas on prioriteediks luua toetusesaajatele praktilisi menetlusi. Me lõime vahendi taotluste interneti kaudu esitamiseks ja seda kohandatakse pidevalt uute konkursside erinõuetele. Samuti on toetusesaajatele koostatud dokument kogu teabega, kuidas taotleda projektidele rahastust, neid hinnata, rakendada ja aruandlust teha.

Mis tulemusi kavatsete saada 2014.–2020. rahastamisperioodi lõpuks?

Kui võtta arvesse meie kasutuspotentsiaali ja saadaolevaid ressursse, loodame me ajavahemikul 2014–2020 saada ELi fondidest kokku 5,4 miljardit eurot. See hõlmab muidugi meie piirkondliku rakenduskava 1,8 miljardi eurost summat.

Me eeldame, et ühtekuuluvuspoliitika saab katalüsaatoriks, mis toob kaasa kestvaid muutusi meie piirkonnas. See peaks aitama viia Pomorze ettevõtteid ülemaailmse väärtusketi osaks, tugevdama meie majanduse ekspordile suunatust ning vähendama selle energiaintensiivsust. Samuti soovime paremini realiseerida tööturgu, mis koosneb hea haridusega, avatud meelega, julgetest ja ettevõtlikest kodanikest. Meie eesmärk on ka parandada elanike elutingimusi, sealhulgas tõsta märgatavalt põhiliste avalike teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust.

Raudtee ja lennujaama uued laiendused – Pomorze toetab ühistransporti

Pomorze linnade raudtee PKM ja Gdański lennujaama laiendused on suurimad ja kõige tähtsamad investeeringud taristutesse, mida on Pomorze ühistranspordi arendamiseks tehtud. PKM ühendab kolme linna ja eeslinnade piirkonda Gdański lennujaama ja Kašuubimaaga läänes. Gdański lennujaam teenindab aina suuremat arvu lennuühendusi Pomorze piirkonna, Euroopa ja ülejäänud maailmaga. Tänu reisijate arvu dünaamilisele kasvule (viimase kahe aasta jooksul üle 30% ehk 3,7 miljoni reisijani aastas) on sellest saanud Poola suuruselt kolmas lennujaam.

www.pkm-sa.pl

www.airport.gdansk.pl

Pomorze ja selle peamine linn Gdańsk on Läänemere lähedal. Kui palju on Pomorze kaasatud Läänemere strateegiasse ja mida te sellest ootate?

Oleme osalenud ELi Läänemere piirkonna strateegias selle algusest peale. Näeme selles võimalust saada täiendavaid arenguiimpulsse, mis tulenevad Balti riikide arvukate asutuste paremast koordineeritusest. Oma piirkondlikus rakenduskavas oleme teinud kindlaks valdkonnad, milles me kavatseme Läänemere strateegia raames esmajoones koostööd edendada. Need on: teadmussiiire, taastuvenergia,

turism ja bioloogiline mitmekesisus. Loodan, et Läänemere strateegia meie piirkondliku kavaga sidumise tulemusel tekib kvaliteetseid projekte. ■

Investeeringud Pommeri piirkonda

Pomorze vojevoodkonna majanduse edendamise ja teabesüsteemi projektiga loodi investorite jaoks igakülgne teenuste süsteem. Pommeri piirkonda investeerima kutsuv algatus hõlmas investeerimisprojektide toetamist ja ka investeerimise edendamist. Sellega koguti kokku piirkonda investeerijatele teenuseid osutavad peamised teenusepakkujad. Nendevahelise koostöö tulemusel viidi edukalt ellu 57 projekti, millesse investeerijad löid 8930 uut töökohta.

www.investinpomerania.pl

Kui sotsiaalne kasu kaalub kasumi üles

KOOSTÖÖ KREEKA SOTSIAALSES MAJANDUSES

Sotsiaalne majandus – sektor, mis talus majanduskriisi teistest ELi majandussektoritest paremini – on pikka aega olnud Euroopa Komisjoni jaoks prioriteetne.

Suure konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse” edendamiseks on komisjon seadnud sotsiaalse majanduse ja sotsiaalse innovatsiooni oma strateegias „Euroopa 2020” kesksele kohale, seda nii territoriaalse ühtekuuluvuse kui ka sotsiaalsetele probleemidele uute lahenduste otsinguis, eriti võitluses vaesuse ja tõrjutusega¹. Kreeka taolistes riikides, kus majanduskriis tõi kaasa tõsiseid tagajärgi riigi majandusele ja sotsiaalsele ühtsusele, võib sotsiaalne majandus olla heaks alternatiiviks.

Sotsiaalne majandus ei ole Kreeka jaoks uus asi. Tegelikult loetakse Kreeka Ampelakia ühisettevõtet maailma üheks esimeseks tänapäevaseks kooperatiiviks. Selle asutasid 1750. ja 1770. aasta vahel Tempi piirkonna 22 küla puuvilla kasvatavad ja niiti tootvad seltsid, kes ühinesid 1772. aastal kasutu rivaalitsemise ja konkurentsi vältimiseks. Sellest sai suur ettevõtte, millel oli 6000 liiget, 24 tehast ja 17 tütarettevõtet kogu Euroopas Peterburist Londoni ja Smyrnani. Liikmetel oli sotsiaalkindlustus, nende jaoks olid tervishoiuasutused, koolid, raamatukogud ja Ampelakia tasuta ülikool².

Sellest ajast on Kreeka sotsiaalmajanduslik olukord palju muutunud. Seda enam on kriisi raskete sotsiaalsete tagajärgede, negatiivsete investeeringute ja tohutu tööpuuduse kasvu tõttu nüüd rohkem kui kunagi varem esile kerkinud vajadus investeerida ettevõtetesse, mille põhieesmärk on muuta sotsiaalset olukorda, säilitades samal ajal rahalist jätkusuutlikkust.

Investeeringud piirkondlikku majanduskasvu

Sotsiaalne majandus on sektor, mida ei ole Kreekas veel täielikult uuritud. Uue programmiperioodi vältel saab sotsiaalne majandus areneda konkreetselt sotsiaalsetele ettevõtetele (koguelarve 6,4 miljonit eurot) või tavalistele ettevõtetele eraldatavate Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetuste abil. Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahenditest üle 100 miljoni euro eraldamine sotsiaalse ettevõtluse edendamiseks 2014.–2020. aasta programmiperioodil ja selle investeeringuprioriteediks valimine kõigi 13 piirkonna rakenduskavades väljendab selgelt Kreeka valitsusasutuste kavatsust kasutada sotsiaalset majandust uue mudelina, mis aitab kaasa Kreeka majanduse üldisele kasvule. Sotsiaalset majandust on nimetatud ka vastastikuse mõistmise memorandumis³ ühe vahendina tööhõive ja majandusliku aktiivsuse toetamiseks.

Ühtekuuluvuspoliitika toetusel on Kreekas sotsiaalse majanduse arendamine keskpika tähtajaga hea võimalus täita sotsiaalseid vajadusi ja luua jätkusuutlikke töökohti, sealhulgas riskirühmadesse kuuluvatele isikutele.

1) KOM (2011) 682

2) Kalitsounakis, 1929: 224–231, Nasioulase viite alusel, 2010:64

3) Lisateave MoU kohta: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm

Allpool kirjeldame näiteks kolme Kreeka projekti, mille põhitähelepanu oli suunatud sotsiaalsele majandusele:

Võidavad kõik

fun - food - social good.

Wise Greece on mittetulundusühendus ja sotsiaalne ettevõtte, millel on kaks eesmärki: see reklaamib enam kui 450 kvaliteetset Kreeka toodet ja nende müügist saadud rahaga ostetakse toitu puudustkannatavatele inimestele. Wise Greece

valib välja parimad Kreeka tooted ja reklaamib neid paljudes müügikohtades kogu Kreekas ja välismaal. Kreeka tootjad annetavad osa oma müügituludest Wise Greece'ile, et katta kodutuid, lapsi ja eakaid toetavate heategevusorganisatsioonide ja mittetulundusühenduste elementaarseid toiduvajadusi.

Ettevõtte on võitnud palju sotsiaalse vastutustunde auhindu, sealhulgas Kreeka idufirmade 2016. aasta auhinna jätku-suutliku ettevõtluse ja arengu kategoorias.

<http://www.en.wisegreece.com/>

Töö kaasatuse heaks

KoiSPE Diadromes on piiratud vastutusega sotsiaalne kooperatiiv (L.L.S.C.-KoiSPE) Atticas, mille asutasid sotsiaalse psühhiaatria ja vaimse tervise seltsi töötajad. Nende põhieesmärk on psühhosotsiaalsete probleemidega inimestele töö leidmine ja nende sotsiaalne rehabilitatsioon. Selleks on KoiSPE-l kutsenõustamise ja tööbüroo, mis aitab psühhosotsiaalsete raskustega inimestel leida avatud tööturul palgalist tööd. Lisaks pakub kooperatiiv puhastusteenuseid, tegeleb kaubandusega ja sellel on oma kohvik. Kõik need tegevused aitavad luua jätkusuutlikke töökohti avatud tööturult kõrvale tõrjutud inimestele.

<http://koispediadromes.gr>

Mitmeti kasulik ajakiri

Shedia on Kreeka ainus tänavajakiri. See on rahvusvahelise tänavajakirjade võrgustiku (International Network of Street Papers, INSP) liige. Kodutud ja töötud on

müünud ajakirja Ateena ja Thessaloniki tänavatel 2013. aasta veebruarist. See on aidanud neil veidi raha teenida ja oma elutingimusi vähehaaval parandada. Shedia toetab ka enim puudustkannatavate kodanike lõimimist ürituste ja tegevuste korraldamisega (nt kohalik jalgpallimeeskond, kunsti- ja näiteklassid, sotsiaalsed ekskursioonid Ateenas („nähtamatud ekskursioonid”) jne).

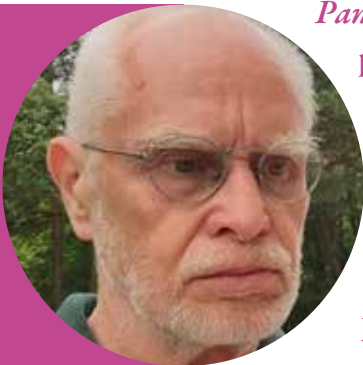
<http://www.shedia.gr/>

PROJEKT

Noorte kaasamine ühistranspordi arendamisse

**INVESTEERINGUTE
KOGUSUMMA:
224 900 EUROT**

**ELI INVESTEERING:
191 200 EUROT**

Panorama vestleb
projekti
BAYinTRAP
koordinaatori
Jacek
Piotrowskiga
noorte kodanike
kaasamisest Euroopa
transpordipoliitika
arendamisse.

Kõikjal Euroopas otsivad liikmesriigid paremaid viise luua keskkonnasõbralikke ja tõhusaid transpordisüsteeme. Kui liigagi sageli pööratakse põhitähelepanu tehnoloogiale ja taristutele, otsustas projekt BAYinTRAP proovida teistsugust lähenemisviisi ja kaasata aktiivselt noori kodanikke jätkusuutliku linnatranspordi poliitika väljatöötamisse.

„Teades, et kaasatud noored võivad jätkusuutliku transpordi sõnumit mitmekordselt levitada, püüdsime meie oma projektiga rakendada nende loovuse, innukuse ja ebastandardse mõtlemisviisi näiteks liiklusohutuse, juurdepääsetavuse ja linnaliikluse juhtimise teenistusse,” selgitas Piotrowski.

Tulemuseks saime õppetunni osalusdemokraatias – projekti, mis viis Poola, Saksamaa ja Leedu noored kokku riigiametnikega, et vaadata üle vanad probleemid ja leida uusi lähenemisviise keskkonnasõbralikumale linnatranspordile.

Mõtetest tegelikkusse

Projekt sai innustust varasemast üleeuroopalisest ühistranspordi algatusest (CIVITAS, www.civitas.eu). Ka selles projektis

osalenud Piotrowski ja tema kolleegid Szczecineki kultuuri edendamise omavalitsusametist (SAPIK) soovisid proovida oma linnas midagi sarnast, ehkki väiksemas mahus.

Kohaliku transpordiameti toetusel pöördusid nad Euroopa Komisjoni poole Lõuna-Balti piiriülese koostöökava (2007–2013) kaudu. Üheskoos samuti aktiivselt jätkusuutliku transpordiga tegeleva Greifswaldi (Saksamaa) ja Klaipeda (Leedu) said kolm linna toetust Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF).

Suvelaagri korraldamise mõte tekkis esimesel koosolekul, kus osalesid SAPIKi, konsortsiumpartnerite ATI erc gGmbH, tehnoloogiakeskuse Vorpommern ja Klaipeda ühistranspordiameti esindajad.

Ära laagrisse

Lepiti kokku, et iga linn korraldab suvelaagri ja kutsub sinna rühmi ülejäänud kahest linnast. „Leidsime, et õpilaste saatmisega näiteks Greifswaldist Szczecinekisse saame juurde värsked nägemusi ja mõtteid,” ütles Piotrowski. Teisalt lisas ta, et osalejatele võis olla kasulik saada algul põhjalikumat teavet ühistranspordi kohta, sest see võis aidata laagri ettevõtmiste käigus teha terasemaid tähelepanekuid.

Iga linn korraldas oma konkursi ja kehtestas osalejate valikukriteeriumid. Kandidaatidel paluti teha ettepanekuid, kuidas saaks nende linnas mobiilsust parandada. Lisaks projektis BAYinTRAP osalemisele said 60 võitjat (vanuses 16–19) ka auhindu, nagu ühistranspordi kaarte ja kinopileteid.

Algul tutvustati osalejatele ühistranspordi esitluste ja õppereisidega linnadesse, kus nad pidid ühistranspordiga liikuma

linna ühest punktist teise. Näiteks Szczecinekis kasutati orienteerumiseks nutitelefone, Klaipėdas tehti seda geopeituse Geocachingu rakendustega ja Greifswaldis koostati marsruudid kirjalike juhiste abil.

Otse tippu

Järgmiseks arutasid osalejad oma esimeste muljete põhjal ühistranspordi eeliseid ja puudusi. „Iga rühm pakkus välja võimalikke täiustusi põhiprobleemide loetelu alusel,” selgitas Piotrowski. „Seejärel tutvustati oma järeldusi kohalikele poliitikutele, riigiasutuste esindajatele ja teistele sidusrühmadele.”

Piotrowski sõnul valisid õpilased ise oma soovitude esitusviisi: Szczecinekis loodi PowerPointis esitlus, aga Klaipėdas arutleti ükshaaval iga soovitude üle.

Laagrites korraldati ka õppetegevusi teemadel, mis olid seotud säästva liikuvuse, liiklusohutuse ja kodakondsusega. „Osalejad õppisid tundma häid tavasid ja täitsid heade tavade registreid,” lisis Piotrowski. „Kui nad märkasid midagi, mis oleks nende oma linnale kasulik, märkisid nad selle kirjelduse registrisse, et võtta oma head kogemused koju kaasa.”

Positiivsed ettevõtmised

Ürituse tulemusel võeti esitletud mõtted Szczecinekis ja Klaipėdas otse kummagi linna transpordipoliitikasse. Piotrowski märkis, et projekti korraldajatel oleks olnud kasulik saada projektile linnavalitsuste toetus enne, kui osalejad oma mõtteid tutvustasid. „Eeldasime, et kui Szczecineki linnavalitsus suhtus projekti innukalt ja toetavalt, on see ka mujal nii. Kahjuks nii see ei olnud ja küllap oleks olnud mõistlik kõiki juba projekti kavandamisfaasis rohkem kaasata.”

Greifswaldi linnavalitsus ei olnud otsereaktsioonina ühe õpilase soovitusele eriti innukas, aga Szczecineki ühistranspordi käitaja töötas hiljem välja mobiilirakenduse, mis annab reaajas teavet bussi saabumisaja kohta konkreetsesse peatusse.

Edaspidi arutatakse teisi soovitusi luua täiendavaid bussiliine, kinnitada bussipeatustesse linnaplaane, rajada parkidesse jalgrattateid, rajada ratastoolide ja jalutusraamide kasutajatele paremaid juurdepääsu võimalusi bussidele, teha jalgrattateede ristumised paremaks, võimaldada erinevaid makseviise jalgrataste rendi eest, paigaldada ühistranspordi peatustesse varjualuseid ja pinke jne.

Suur osa õpitust võetakse edaspidi aluseks piirkondliku transpordi kavandamisel. Näiteks mõistsid poliitikaloojad ametnikud, et raske on muuta suhtumist ja käitumist ilma üldsust poliitikaloomesse kaasamata. „Kõige tähtsam tulemus võis siiski olla see, et saadi kinnitust otsedemokraatia tähtsusest ja noorte tugevast huvist aktiivse osalemise vastu oma kohaliku omavalitsuse tegevuses. Selliseid tulemusi võib kergesti saada ka paljude teiste projektide, sektorite ja piirkondadega,” ütles Piotrowski lõpetuseks. ■

LISATEAVE

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/poland/bayintrap-engaging-youth-and-changing-public-transportation

PROJEKT

Tipptasemekeskus ahvatleb tipptasemel töötajaid

**1. ETAPI
KOGUMAKSUMUS:
25 MILJONIT NAELA
(32 406 250 EURO)**

**EU CONTRIBUTION:
9 MILJONIT NAELA
(11 666 250 EURO)**

Ühendkuningriigi ühes uusimas teaduspargis asuv riiklik komposiidikeskus **National Composites Centre (NCC)** on komposiite käsitleva tipptasemel teadustöö ja tehnoloogia keskus, kus tegutsevad maailma uuenduslikemate hulka kuuluvad ettevõtted.

NCC on sihtotstarbeliselt ehitatud ja 2011. aastal avatud teadus- ja arenduskeskus, mille rajamist kaasrahastas Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF). NCC koondab dünaamiliselt arenevaid ettevõtjaid ning parimaid asjatundjaid akadeemilistest, teadus- ja kaubandusringkondadest, kes aitavad kaasa komposiitmaterjalidest toodete konstrueerimisele ja tootmisele, et rakendada täielikult selle sektoriga seotud võimalusi Ühendkuningriigis ja mujal maailmas. NCC liikmetest on enam kui pooled pärit mujalt kui Ühendkuningriigist.

Täiustatud komposiidid on kerged ja väga vastupidavad materjalid, mis võimaldavad täiesti uuel moel kavandada ja toota väga mitmesuguseid tooteid alates kosmose- ja autotööstusest ning lõpetades mere- ja taastuvenergia tehnoloogia, spordi ja ajaviite valdkonnaga. Toodete massi vähenemine aitab märkimisväärselt vähendada tootmiskulusid ja süsinikdioksiidi heidet, tuues kaasa hiiglaslikke kaubanduslikke võimalusi ja tehnoloogilisi eeliseid.

Sellise tipptasemel teadus- ja arendustegevuse keskel viibimise tähtsust näitab asjaolu, et praegu kuuluvad NCC liikmete hulka mitmed turuliidrid, nagu Airbus Group, GE, Rolls-Royce, GKN Aerospace, BAE Systems, Shell, Vestas ja 3M ning palju väikseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid. Keskuses saavad selle liikmed võimaluse uusi ja praeguseid protsesse ja tehnoloogiaid arendada, kohandada, laiendada ja valideerida, saades kasu koostööst teiste juhtivate seadmete tootjate ja tarnijatega.

Stardiplats

NCC kuulub ka strateegilise algatuse High Value Manufacturing Catapult (kõrgväärtuslik tootmiskatapult) alla, kuhu kuuluva seitsme tehnoloogia- ja uuenduskeskuse ülesanne on olla katalüsaator, mis aitab taaselustada Ühendkuningriigi tootvat tööstust. See kava annab teadlastele, inseneridele ja ettevõtjatele juurdepääsu akadeemilistesse, teadus-, tootmis- ja valitsusasutustesse kogutud ekspertteadmiste ja kogemuste varamule. Kiirendades uute mõtete muutumist reaalseteks kaubanduslikeks toodeteks, loob see silla uuendustegevuse algastme ja tööstuslikus mahus tootmise vahele.

NCC uhkuseks on katusele paigaldatud päikesepaneelid, mida kasutatakse hoone energiaallikana ja selle süsinikdioksiidiheite tasakaalustamiseks. NCC on võitnud laialdast tunnustust kui rahvusvahelisel juhtiv keskus komposiitide alal, mis aitab suurendada komposiite kasutava tööstuse majanduslikku konkurentsivõimet ja muuta seda keskkonnaalaselt vastutustundlikumaks. 2014. aastal ehitati NCC hoone kaks korda suuremaks, et mahutada sinna ka suure tootmisvõimsusega üksus (autotööstuse tarbeks), õpperuumid ja mitmesuguseid väiksemaid seadmeid VKEde jaoks.

NCC on otseselt loonud umbes 200 uut töökohta ja mõne järgmise aasta jooksul tõuseb see arv eeldatavasti veel märkimisväärselt. Küllap sellest tähtsamadki on NCCs väljatöötatud suure jõudlusega kulutõhusad uuenduslikud tooted, mis aitavad kaasa Euroopa tulevase jõukuse loomisele. ■

LISATEAVE
<http://nccuk.com>

PROJEKT

Positiivne reaktsioon passiivmajadele

**INVESTEERINGUTE
KOGUSUMMA:
3779000 EURO**

**ELI INVESTEERING:
377900 EURO**

Tänu uuenduslike keskkonnatehnoloogiate kasutamisele toodab Weissenseeri puithooneid tootev ettevõtte nüüd kvaliteetseid passiivmaju ning tootmine toimub samuti kvaliteetses passiivmajas.

Austria linnas Greifenburgis asuv Weissenseer Holz-System-Bau GmbH oli algsetl tavaline puusepaäri, kuid nüüdseks on see spetsialiseerunud stiilsete puidust passiivmajade tootmisele. Nende keskkonnasõbralike elumajade tootmine moodustab nüüd ligi 90% ettevõtte tegevusest.

Esiteks pidi ettevõtte looma oma uudse tootevaliku jaoks täiesti uued tootmisprotsessid. Nende „maailma väikseima tehase“ projekt sellega tegeleski. Projekti käigus töötati välja täiesti uus tootmisliin, millega oli võimalik toota vastavalt rangetele passiivmajade standarditele, kuid lisaks see liin ka automatiseeris ja tõhustas ehitusprotsessi.

Kesk-Euroopa passiivmajade standardis on muuhulgas nõue, et valmishoone peab olema projekteeritud nii, et selle primaarenergia tarbimine kokku ei ületaks 120 kWh/m² aastas.

Projekti rahastati aastatel 2008–2009 osaliselt Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kaudu Kärnteni rakenduskava alusel. Tänu sellele projektile on Weissenseeris passiivmaja tootmiseks toormaterjalide tarnest kuni elementide klientidele vedamiseni kuluv aeg vähenenud järsult keskmiselt 20 tööpäevast kõigest 2–4 tööpäevani!

See märgatav tootlikkuse tõus saavutati suures osas automatiseeritud ja erinevate aja- ja ruumikriteeriumide suhtes optimeeritud väga tõhusa tootmisliini väljatöötamisega. „Maailma väikseim tehase“ suudab nüüd toota kokku 150–170 standardset passiivmaja aastas.

Juhtiv keskkonnakaitses

Maailma väikseim tehase on tõhus tootmisüksus, kuid lisaks asub ka see ise passiivmajas. Tehase vajab väga vähe lisakütet, sest tootmiseadmetest tekkivast soojusest piisab tehase soojendamiseks. Pealegi võtavad bürooruumid koos puhkeruumide ja kohvikuga enda alla kuuendiku hoone mahust. Tänu sisemiste kütteallikate ja suurte klaasakendega optimeeritud konstruktsioonile vastab ka büroohoone passiivmaja standarditele.

Uus tehase on nüüd näidismajaks ka mitmesugustele muud laadi hoonetele, mida Weissenseer kavatses lähemal ajal tootma hakata. Nende hulka kuulub büroo- ja kaubandushooneid, koole ja teisi ühiskondlikke hooned.

Lisaks väga teretulnud kaudsele mõjule Kärnteni piirkonna majandusele on selle projektiga loodud ettevõttes mitu uut töökohta. ■

LISATEAVE

<http://www.weissenseer.com/en/home/>

PROJEKT

Ungari ettevõtte paljutõotav tulevik

**INVESTEERINGUTE
KOGUSUMMA:
2 163 400 EUROT**

**ELI INVESTEERING:
1 005 200 EUROT**

Ungari lambitootmise ja plastitööstlusettevõtte IBV Hungária Kft laiendas tänu Euroopa Regionaalarengu Fondist saadud toetusele märgatavalt oma tootmisbaasi, luues 50 uut töökohta ja aidates suurendada piirkonna konkurentsivõimet.

Astatel 2012–2013 elluviidud projekt aitas ehitada 5659 m² laohoone ja 965 m² tööriistade montaažikoja ettevõtte Bács-Kiskuni piirkonnas Kiskunfélegyházás asuvas peakorteris. Ettevõtte ruumide laiendamine ei aidanud üksnes hoida selle 436 töökohta, vaid lõi isegi 49 töökohta juurde. Sellest investeringust on kasu olnud ka ümberkaudsele piirkonnale.

Lisaks kahe uue hoone ehitamisele rajati üle 4,6 km teid, et toormaterjale saaks sujuvalt vedada tehasesse ja valmistooteid tehasest välja. Peale selle püstitati kahe uue hoone ümber 485 meetrit aeda ja tuleohutusnõuete täitmiseks ehitati uus veemahuti.

Rohkem ruumi, aga väiksemad kulud

Uutes hoonetes on nüüd tänapäevased tootmisruumid eel- ja lõppmontaaži, saadetiste komplekteerimise ja valmistootdangu ladustamise jaoks. Uute hoonete ehitamise tõttu vabanes omakorda ruumi uute tootmisseadmete jaoks. Kõige

tähtsam on see, et uus ladu aitas kiirendada materjalide liikumist, mis võimaldas märgatavalt laiendada ettevõtte tootevalikut. Tänu projektile on ka tootmiskulud langenud.

Suuremad laoruumid olid vajalikud ettevõtte konkurentsivõime hoidmiseks ja suurendamiseks, kuna see oli saanud kannatada finantskriisi ja turul asetleidnud uute muutuste tõttu. Laiendamine oli hädavajalik ka selleks, et ettevõtte saaks oma tooteportfelli mitmekesistada.

„IBV sai laiendamisse investeerida palju kiiremini kui see oleks olnud võimalik teiste rahastamisallikate kaudu,” märkis ettevõtte peafinantsist Krisztina Rác. „See investering tagab ettevõttele parema positsiooni ja selle töötajatele veelgi parema.”

Hoolimata tööde keerukusest viidi projekt lõpule kõigest 18 kuuga ilma mingite suuremate tõrgeteta. Euroopa Liidu toetus eraldati projektile ERFi lõunaosa madaliku rakenduskava raames. ■

LISATEAVE

<http://www.ibv.hu/>

www.kwf.at

Uuenduslikkuse ja tehnoloogia toetamine praktikas

PROJEKT

Agripiri võrgustik loodi vastuseks kasvavatele muredele Prantsusmaa ja Hispaania Pürenee traditsioonilise mägi põllunduse võime pärast säilitada põllumajandusturul oma konkurentsivõimet.

**KOGUMAKSUMUS
958 500 EURO**

**ELI TOETUS:
640 600 EURO**

Projekti rahastati 2007.–2013. aasta programmiperioodi rakenduskava „Prantsusmaa–Hispaania–Andorra” alusel. 2012. aastal asuti selle projektiga otsima uuenduslikke lahendusi mõnele probleemile, mis tegid muret põllumeestele mägedes mõlemal pool Prantsusmaa ja Hispaania vahelist piiri. Esimese sammuna loodi Agripiri võrgustik, millega liitus 150 organisatsiooni ja üle 300 inimese põllumajandusest, teadus- ja arendusprojektidest, kõrgtehnoloogilistest VKEdest ja kohaliku arengu agentuuridest.

IT-, elektroonika- ja kosmosesektori ettevõtjad tegid koostööd teadlaste, klastrite ja arenguagentuuridega, et leida praktilisi vahendeid, mis võiksid muuta lähenemisviisi mägi põllundusele Püreneeal. Põhiline eesmärk oli koguda ressursse ja rahastamist Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), et teha kindlaks ja toetada teadus- ja arendusprojekte, millel on tõelist majanduslikku potentsiaali.

Kolmeaastase algatuse veduriks olnud Agripiri võrgustik valis lõpuks rakendamiseks välja viis erinevat uuendusprojekti. 2015. aasta lõpuks olid projektid teadus- ja uuendusetapi läbinud ning valmistusid oma toodete, protsesside ja teenuste turustamiseks.

Viis parimat

Projekt **E-PASTO** töötas välja geolokatsiooniseadme prototüübi, mille abil saavad põllumehed kõrgmägedes suvistel karjamaadel oma karja üles leida ja seda hallata. Kariloomadel on kaelas kõrgtehnoloogilised kraed, milles oleva vastupidava seadme abil saab põllumees nende asukohta ja toitumistavasid jälgida, et määrata kindlaks turvalised tsoonid ja vältida vargusi. Madalsageduslik sidevõrk võib töötada iseseisvalt 6–9 kuud, saates asukohateated iga 60–90 minuti tagant ja teatades turvahäirest otse põllumehele nutitelefonil, tahvel- või lauaarvuti kaudu.

Nagu nimest võib järeldada, püüab algatus **COWMON** välja töötada suures või kõrvalises mägi piirkonnas liikuvate kariloomade pideva seiresüsteemi. Eesmärk on luua kulutõhus ja energiatarbe poolest iseseisev lõpptoode.

Samamoodi püüab projekt **HY-POWERBOX** aidata põllumeestel saada iseseisvaks energia osas, mida nad vajavad oma igapäevaste tööde tegemiseks raskesti ligipääsetavates kohtades.

Projekti **LIVE-PRE-LIFE** eesmärk on luua igakülgne süsteem, mis võib parandada suurkiskjate ja kariloomade koostööd mägi piirkondades. Lõplik pakett hõlmab loomade tarandike, kiskjate rünnakute varajase avastamise ja nende aktiivse väljatõrjumise süsteeme.

Viimasena töötatakse projektis **MASTECH** välja tuumamagnetresonants-termograafial põhinevat süsteemi lammaste, kitsede ja veiste mastiidi varaseks avastamiseks.

Projekti käigus korraldas Agripiri töörühm mägiaasa festivalipäeva, millel tutvustas võrgustikku ja projekti esialgseid tulemusi umbes 600 külalisele, sh turistidele ja põllumajandusvaldkonna esindajatele. Lisaks sellele korraldati konverents huntide kohta, kontaktide loomise seminare ja ümarlauakoosolek mägi põllunduse edasiste probleemide arutamiseks. Tänu Agripirile ei olegi mägi põllundus edaspidi enam nii vaevaline.

Lõplikku tunnustust avaldati sellele projektile 2015. aasta suvel, kui see valiti RegioStarsi auhinna finalistiks kategoorias „Arukas majanduskasv – VKEdel kasvupotentsiaali suurendamine digitaalses majanduses”.

LISATEAVE

<http://www.agripir.com/fr/>

ÜRITUSTE KAVA

2. SEPTEMBER

Krakov (PL)

Konverents investeerimiskava kohta

25. SEPTEMBER – 1. OKTOOBER

Izola (SI)

ELi Alpi piirkonna strateegia (EUSALP)

10.–13. OKTOOBER

Brüssel (BE)

Euroopa piirkondade ja linnade nädal
(sh RegioStarsi tseremoonia)

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy
#ESIFunds

EUnionmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/photos/euregional/)

RegioNetwork

[yammer.com/RegioNetwork](https://www.yammer.com/RegioNetwork)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Lisateavet nende sündmuste kohta leiate Inforegio veebisaidil avaldatud ürituste kavast:
http://ec.europa.eu/regional_policy/et/newsroom/events/

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon,
regionaal- ja linnapoliitika peadirektooraat
Teabevahetus – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu